

Satversmes tiesas sēdes stenogramma

2003. gada 25. februārī

Sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs

Aivars Endziņš.

A.Endziņš

Tiek izskatīta lieta nr.2002-12-01 "Par likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta pirmās daļas 3.punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105.pantam".

Satversmes tiesa lietu izskata pilnā sastāvā. Tiesneši: Juris Jelāgins, Andrejs Lepse, Anita Ušacka, Ilma Čepāne, Ilze Skultāne, Romāns Apsītis un Aivars Endziņš.

Lietas dalībnieki:

pieteikuma iesniedzēju pārstāvis advokāts Vairis Reinholds; lietā attiecīgais pilnvarojums ir;

Saeimu pārstāv Saeimas Juridiskā biroja pārstāvis Gunārs Kusiņš.

Pieaicinātās personas:

no Ministru kabineta pilnvarotā persona ir zvērinātā advokāte Milda Zelmene; lietā ir iesniegts attiecīgais orderis un Finanšu ministrijas pilnvarojums, kā arī izraksts no Ministru kabineta sēdes protokola.

Latvijas Republikas Kultūras ministrijas pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Viktors Skudra; lietā ir attiecīgā pilnvara un orderis.

Rīgas pilsētas Zemes komisiju pārstāv Vīganta kungs.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi lūgumi? Pieteikuma iesniedzēju pārstāvim?

V.Reinholds

Godātā tiesa! Jā. Es 10.februārī saņēmu šo paziņojumu un aicinājumu iepazīties ar lietas materiāliem un iesniegt savu viedokli, tāpēc es arī lūdzu pievienot lietas materiāliem rakstveida paskaidrojumus, kas ir sastādīti, ko es esmu uzrakstījis ņemot vērā tos materiālus, kas lietā ir ienākuši jau pēc konstitucionālās sūdzības iesniegšanas.

Bet vienlaikus es lūdzu arī vēl pieņemt lietā papildu materiālus.

Godātā tiesa, es lūdzu pievienot lietai... te jau ir galīgais spriedums - Civillietu tiesu palātas spriedums un pievienot arī Rīgas apgabaltiesas 1999.gada 22.decembra spriedumu šajā

pašā lietā. Šis spriedums gan ir atcelts un nav stājies likumīgā spēkā, bet pamatojoties un runājot par dažādu tiesību normu interpretācijas iespējām tiesu sistēmā, es arī uzskatu, ka būtu lietderīgi iepazīties arī ar to interpretāciju, ko devusi šīm pašām tiesību normām pirmās instances tiesa - apgabaltiesa.

Es ļoti atvainojos, ja arī vēl kaut kas ir, ko es neesmu pamanījis.

Būtu vēlams pievienot deklarācijas par zemes pasludināšanu tautas īpašumā tekstu, ko Saeima ir pieņēmusi 1940.gada 22.jūlijā.

Tad es lūdzu pievienot lietai 1994.gada 13.oktobra Rīgas pilsētas zemes komisijas lēmuma norakstu, ar kuru ir atzītas īpašuma tiesības par šo strīdus zemes gabalu.

Nu mēs zinām, ka tajā laikā, lai tas kļūtu galīgs, tas bija jāapstiprina pašvaldībā, kas netika izdarīts. Katrā ziņā tas ir pierādījums, ka no vienas puses visa nepieciešamā informācija un pierādījumi tanī laikā jau bija...

Lūdzu pievienot lietai arī arhīva izziņu. Vēl es gribētu vērst Satversmes tiesas uzmanību uz ierakstu 1943.gada 1.maijā... saskaņā ar 1943.gada 1.maijā iesniegto īpašnieka dokumentu uz šo nekustamā īpašuma dokumentu Miķelim Abulam atjaunot padomju valdības spaidu līdzekļiem atņemtās īpašuma tiesības.

Tad vēl es lūgtu pievienot lietai Ministru kabineta lēmumu par valsts kapitāldaļām privatizētajā valsts akciju sabiedrībā "Kinostudija". No tā redzams, ka šī Kinostudija ir lielākā savā daļā privatizēta un valsts ir saglabājusi tikai 31,31% akciju.

Tad es vēl lūdzu pievienot lietai saraksti ar A/S „Rīgas kinostudija”, ko rakstījis Uldis Šteins, kinostudijas vadītājs, lai pamatotu to tēzi, kas man ir izteikta paskaidrojumā, ka ne ar ko viņa nav pamatota, ka vajag šai kinostudijai zemes platību 6 hektārus un šajā sarakstē Uldis Šteins saka tā, ka mēs esam ar mieru maksāt zemes nodokli īpašnieka vietā par zemi tādā apjomā, kāds ir tai piederošo ēku un būvju apbūves laukums, tas ir, 32,410. Tas ir gandrīz uz pusi mazāks laukums, ko pati kinostudija ir atzinusi, kas viņai tiešām būtu nepieciešams un arī par kuru viņa tajā laikā bija gatava maksāt.

:Paldies, godājamā tiesa, tas ir šinī brīdī viss. Es lūdzu kolēģus... laikam es visu neiedevu... saņemt šīs kopijas.

A.Endziņš

Sarakste ir vairākos eksemplāros...?

V.Reinholds

Man ir visiem nepieciešamie eksemplāri. Es te biju salicis katriem pieciem dalībniekiem katram pa mapītei...

Un te vēl pieņemšanas - nodošanas akts...

A.Endziņš

Paldies. Kāds ir Saeimas pārstāvja viedoklis par dokumentu pievienošanu?

G.Kusiņš

Godātā tiesa! Es atzīstu pieteikuma iesniedzēja tiesības iesniegt papildus dokumentus, diemžēl manā rīcībā šobrīd nav neviena no šiem dokumentiem, ko pieteikuma iesniedzējs iesniedza. Līdz ar to es savu vērtējumu varētu sniegt pēc iepazīšanās ar šiem dokumentiem. Tad es lūdzu tiesu vismaz ļaut iepazīties ar šiem dokumentiem, atlikt un tad izteikt savu galīgo spriedumu.

Katrā ziņā no tā, ko pieteikuma iesniedzējs nosauca, teiksim, deklarācija par zemes pasludināšanu par... un tādu publisku pieejamu dokumentus, man nav nekādu iebildumi, ka šādi dokumenti tiek pievienoti lietai.

Tieši tāpat, kā arī dažādas arhīva izziņas, lai gan manuprāt šeit viņiem ir tikai sekundāra materiāla nozīme pie šīs lietas izskatīšanas.

Man tikai būtu lūgums izvērtēt, vai ir nepieciešams lietai pievienot dokumentus par valsts kapitāldaļu kinostudijai, jo saskaņā ar likumu, manuprāt, šādai izziņai nebūs izšķirošanas nozīmes lietā, jo saskaņā ar likumu "Par valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektiem un nacionālajām sporta bāzēm" 8.pantu ir teikts, ka valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes iestāžu reorganizācijas gadījumā valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektu statuss saglabājas tām iestādēm, kuras pārmanto minēto iestāžu tiesības un pienākumus. Kā redzams no lietā esošajiem materiāliem, tad akciju sabiedrība "Rīgas kinostudija" ir pārmantojusi tās tiesības, kas bija tam objektam, kas bija noteikts ar šo 1995.gadā pieņemto likumu. Līdz ar to man liekas, ka šādam dokumentam nav izšķirošas nozīmes lietā.

Bet tāpat es vēlreiz uzturu to prasību, jo šobrīd manā rīcībā nav pilnīgi neviena dokumenta no tā, ko pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis. Es lūdzu laiku, lai es varētu iepazīties. Paldies.

A.Endziņš

Cik jums būtu vajadzīgs laiks, lai iepazītos?

G.Kusiņš

Pusstunda.

A.Endziņš

Pusstunda? Tiesa, apspriežoties uz vietas, pasludina pārtraukumu uz 30 minūtēm.

(Pārtraukums)

A.Endziņš

Saeimas pārstāvis Kusiņa kungs. Jūsu viedoklis?

G.Kusiņš

Jā, es esmu iepazinies ar šiem dokumentiem. Tātad varbūt tādā secībā, kā viņi man šeit ir...

Pirmkārt, varbūt attiecībā uz paskaidrojumiem. Ņemot vērā, ka šeit paskaidrojumos ir vairākās vietās analizēts apgabaltiesas un arī citu tiesu instanču tiesu spriedums, man liekas, ka Satversmes tiesas kompetencē nebūtu izvērtēt citu tiesu veikto tiesību normu interpretāciju tiesā.

Bet tajā pašā laikā, nu, tā kā tas dokuments ir salikts viss un sašūts it kā kopā, es uzskatu, ka šeit tiesa pati varētu izlemt, kura dokumenta daļa ir izmantojama un kura nav izmantojama un pievienojama lietā. It sevišķi attiecībā uz paskaidrojuma pašu sākumu, kas man liekas, ka patiešām varbūt ir pats galvenais jautājums, kas palīdzētu noskaidrot, kas tad patiesībā ir šī strīdus būtība.

Attiecībā uz Rīgas pilsētas Zemes komisijas lēmumu. Šāds lēmums, manuprāt, var tikt pievienots lietai, vienlaikus es gribētu vērst tiesas uzmanību, ka šāds lēmums, kā šeit norādīts lēmuma 4.punktā, ka šis lēmums vēl patiesībā bija jāapstiprina Rīgas pilsētas pašvaldībā un, kā jau norādīja pieteikuma iesniedzēja pārstāvis, tas netika izdarīts.

Attiecībā uz arhīva izziņu par nekustamā īpašuma piederību... nav nekādu iebildumu, ka šāda arhīva izziņa tiek pievienota lietai, jo patiesībā lietā nav strīdus par to, ka šī zeme kādreiz ir piederējusi šīm personām.

Attiecībā uz Rīgas kinostudijas iesniegto vēstuli. Godīgo sakot, par šo man ir vislielākās šaubās, vai šāds dokuments ir pievienojams lietai. Viņš varētu būt noderīgs no tāda viedokļa, ka manuprāt šādai vēstulei nav nekādas juridiskas nozīmes, jo šāda vēstule nevarēja atcelt spēkā esošās tiesību normas un Rīgas Kinostudijas 1998.gada decembrī nosūtītā vēstule nekādā

gadījumā nevarēja būt par pamatu, lai kinostudija pretēji likuma prasībām vienotos vai nevienotos par iespējamo nomas maksu.

Līdz ar to ir izsakāmas šaubas par šādas vēstules juridisko nozīmi lietas izskatīšanas gaitā.

Attiecībā uz valsts kapitāldaļu privatizējamā valsts akciju sabiedrībā, kas ir Ministru kabineta 1998.gada 14.oktobra dokuments. Kā jau es norādīju, manuprāt, šim dokumentam nav nekādas nozīmes lietā, jo saskaņā ar likumu šis statuss saglabājas arī objektiem pēc reorganizācijas.

Tas pats attiecas uz nākošo dokumentu kapitāldaļu pieņemšanas - nodošanas akts.

Un visbeidzot attiecībā uz deklarāciju par zemes pasludināšanu tautas īpašumā. Es uzskatu, ka šāds dokuments varētu tikt pievienots lietai. Viņam gan vairāk ir vēsturiska nozīme, un protams, viņš šobrīd nav spēkā, bet tajā pašā laikā viņš arī norādīja uz to, kā pieteikuma iesniedzējs norādīja, ka, teiksim, okupācijas režīms šādu lietu ir izdarījis.

Paldies.

A.Endziņš

Paldies.

Tiesa, apspriežoties uz vietas, nolēma pievienot visus iesniegtos materiālus lietai.

Vai Saeimas pārstāvim Kusiņa kungam ir kādi lūgumi?

G.Kusiņš

Nav. Paldies.

A.Endziņš

Paldies.

Līdz ar to tiek uzsākta lietas izskatīšana pēc būtības. Tiks nolasīts tiesneša ziņojums.

Lietā ierosināta pēc Dzintara Abula un Veltas Lazdas konstitucionālās sūdzības, ko iesniedz viņu pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Vairis Reinholds.

Lietā apstrīdēti likumi par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās. 12.panta pirmās daļas 3.punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105.pantam.

Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, Saeima, atbildes rakstu ir iesniegusi.

Lietas dalībnieki nav aicināti sniegt papildus paskaidrojumus vai iesniegt dokumentus, taču Satversmes tiesa ir konstatējusi, ka apstrīdētā norma ir ciešā sasaistē ar likumu "Par valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektiem un nacionālajām sporta bāzēm", tāpēc

Ministru kabinets aicināts ir iesniegt Satversmes tiesā informāciju par to, vai ir izpildīta minētā likuma 7.panta norma, kā arī attiecīgos dokumentus attiecībā uz valsts nozīmes kultūras objektu - Rīgas kinostudijas sastāvu.

Ministru kabinets ir iesniedzis pieprasīto informāciju un dokumentus.

Lēmums par lietas nodošanu izskatīšanai pieņemts 2002. gada 4. oktobrī. Sākotnēji tiesa rīcības sēdē ir nolēmusi, ka lieta izskatāma rakstveida procesā. Pēc tam tiesa konstatējusi, ka nepieciešams izprasīt minēto papildu informāciju un dokumentus.

2003.gada 4.februārī tiesa ir nolēmusi, ka lieta izskatāma atklātā tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos. Kā pieaicinātās personas tiesa nolēma uzklaustīt Ministru kabineta pilnvarotu pārstāv jautājumā par likuma “Par valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektiem un nacionālajām sporta bāzēm” 7. panta izpildi, Kultūras ministrijas pilnvarotu pārstāvi jautājumā par Rīgas Kinostudijas kā valsts nozīmes kultūras objekta statusu un Rīgas pilsētas Zemes komisijas priekšsēdētāja jautājumā par apstrīdētās normas un likuma “Par valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektiem un nacionālajām sporta bāzēm” piemērošanas praksi Rīgas pilsētā, tostarp attiecībā uz valsts nozīmes kultūras objektu - Rīgas kinostudiju.

Par tiesas sēdi pienācīgi paziņots lietas dalībniekiem.

Paziņojums par tiesas sēdi publicēts laikrakstā “Latvijas Vēstnesis” šā gada 12.februārī nr.23.

Ar lietas materiāliem iepazinušies lietas dalībnieku pilnvarotie pārstāvji. Pieteikuma iesniedzēju pilnvarotais pārstāvis zvērinātais advokāts Vairis Reinholds un Saeimas pilnvarotais pārstāvis Gunārs Kusiņš.

Vai tiesnešiem ir jautājumi pie ziņojuma? Nav.

Līdz ar to vārds tiek dots pieteikuma iesniedzēja pārstāvim lietas faktisko apstākļu izklāstam un juridiskajam pamatojumam.

Un brīdinu, ka saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 28.panta 6.punktu jūsu runa nedrīkst būt ilgāka par 30 minūtēm.

Lūdzu!

V.Reinholds

Godātā tiesa! Vispirms nedaudzi vārdi par faktiskajiem apstākļiem, kaut gan es saprotu, ka faktisko apstākļu novērtējums neizraisa nekādu strīdu starp pusēm šajā lietā.

Nav strīdu par to, ka līdz 1940.gadam Miķelim Abulam, tas ir, iesniedzēja tēvam, piederēja šis zemes gabals Rīgā, Brīvības gatvē 382/384 - 23 hektāru platībā. Nu, mēs zinām, ka saskaņā ar deklarāciju par zemes pasludināšanu tautas jeb valsts īpašumā, šī zeme tika

nacionalizēta 1940.gadā un kā jau šeit es minēju un kā izriet no arhīvu izziņas, 1943.gadā zemes īpašuma tiesības Miķelim Abulam, tika atjaunotas, kā norādīts, kā padomju spaidu kārtā atņemtas. Īpašuma tiesības ir atjaunotas 1943.gadā un par to ir izdarīts ieraksts Zemes grāmatā.

Tātad 1991.gada 20.novembrī Augstākā padome pieņēma likumu "Par zemes reformu Latvijas pilsētās" un šajā likumā ir norādīts... ir norādīts šī likuma galvenais mērķis - atjaunot zemes īpašuma tiesības, kas tad tika nelikumīgi atsavinātas un tanī pašā laikā ir norādīts, ka līdz ar šī likuma spēkā stāšanos zaudē spēku visi akti, kas paredzēja zemes nacionalizāciju, tātad arī minētā deklarācija, kas tika iesniegta Satversmes tiesā.

Dzintars Abuls un Velta Lazda, šīs konstitucionālās sūdzības iesniedzēji, jau, ja nemaldos, 1992.gadā ir iesnieguši savus iesniegumus par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu likumā noteiktajā kārtībā un piestādījuši arī visus radniecības dokumentus, arhīva izziņas, kas bija nepieciešamas, lai šo zemes īpašumu atjaunotu.

Un par to faktiski liecina arī šis 1994.gada Rīgas pilsētas Zemes komisijas lēmums, kurā norādīts, ka šīs īpašuma tiesības katram uz vienu ideālo pusi tiek atjaunotas. Bet tālāk nācās... vajadzēja šo iemērīšanu izdarīt dabā un šī likuma norma par zemes reformu pilsētās paredzēja, ka Zemes komisijas lēmums ir jāapstiprina Rīgas domē. Kamēr notika šī iemērīšana, kā jau minēts, šie abi iesniedzēji visu bija izdarījuši, visi dokumenti bija iesniegti, un tas vilkās līdz 1997.gadam. Šajā laikā jau likumdošanas normas tika izmainītas un pietika ar Zemes komisijas lēmumu, lai īpašuma tiesības uz zemi tiktu uzskatāmas kā atjaunotas pilnīgi un galīgi. Un, lūk, 1997.gada 6.februārī Rīgas pilsētas Zemes komisija pieņēma galīgo lēmumu, ar kuru atjaunoja īpašuma tiesības šiem konstitucionālās sūdzības iesniedzējiem.

Attiecīgi arī saskaņā ar Zemesgrāmatu tiesnešu lēmumu viņu īpašuma tiesības tika reģistrētas Zemesgrāmatā un līdz pat 1999.gadam neviens - ne kinostudija, ne Kultūras ministrija, ne kāda cita institūcija, arī prokuratūra - neapstrīdēja abu šo sūdzības iesniedzēju īpašuma tiesības uz zemes gabalu.

1999.gada 23.martā Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departaments iesniedza prasību, attiecīgi viņa tika papildināta un mēs zinām galīgo rezultātu šajā lietā, ka, neskatoties uz to, ka Rīgas apgabaltiesa, izskatot lietu jau atkārtoti pēc tam, kad pirmatnējais spriedums tika atcelts 2001.gada 5.jūnijā, un arī Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesas palāta 2001.gada 30.oktobrī ar savu spriedumu apmierināja prokurora prasību un atzina daļā šo Zemes komisijas lēmumu, daļā par 6 hektāriem... 60 000, kā šeit norādīts, 61 475 kvadrātmetriem, šo lēmuma par spēkā neesošu un šo zemes gabalu - vairāk kā 6 hektāru apmērā - tādā veidā norādot, ka tas ir reģistrējams uz valsts vārda Kultūras ministrijas personā, jo uz tā atrodas valsts nozīmes kultūras objekts - Rīgas kinostudija.

Nezināmu iemeslu dēļ, godīgi sakot, iesniedzējam nezināmu iemeslu dēļ, neskatoties uz to, ka šeit vienīgais strīds bija par likuma interpretāciju un piemērošanu, Augstākās tiesas senāts atteicās šo lietu izskatīt, motivējot, ka šeit it kā tiek apstrīdēti faktiskie apstākļi, kas nav senāta kompetencē. Nu, katrā ziņā rīcības sēdes lēmums nav pārsūdzams un tāpēc arī šis Augstākās tiesas Civillietu tiesas palātas spriedums ir galīgais nolēmums attiecībā uz īpašuma tiesību atjaunošanu Dzintaram Abulam un Veltai Lazdai.

Sūdzībā ir norādīts tas... kā viens no momentiem, kāpēc šī likuma norma, uz kuras pamata ir atsavinātas īpašuma tiesības Dzintaram Abulam un Veltai Lazdai, tas ir, likums "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta pirmās daļas 3.punkts., ka neatbilst Satversmes 1. un 105.pantam.

105.pants: tātad saskaņā ar grozījumiem stājās spēkā 1998.gada 6.novembrī. Vēršu tiesas uzmanību, ka tātad līdz tam laikam, kamēr Satversmes tiesa... tas ir, Satversmes jaunā redakcija - Civiltiesību nodaļa stājās spēkā - neviens Dzintara Abula un Veltas Lazdas īpašuma tiesības neapšaubīja. Tās bija reģistrētas Zemes grāmatā saskaņā ar Civillikumu. Tātad vienīgie īpašnieki uz šo zemes gabalu bija abi konstitucionālās sūdzības iesniedzēji.

Tātad kāda, manuprāt, kāda ir šī lietas problemātika, kas ir jārisina Satversmes tiesā?

Pirmais jautājums ir tāds: vai vispār demokrātiskā valstī, kas noteikta Satversmes 1.pantā, ir pieļaujams, ka pēc okupācijas, pēc tam, kad okupācijas vara ir patvaļīgi atņēmusi pilsoņiem viņu īpašumu, atjaunojās ar demokrātiskas valsts iekārtu, ir pieļaujams izdot likumu, saskaņā ar kuru kādreiz nelikumīgi atņemtā zeme tiek atstāta valsts īpašumā. Vai tā ir pareizi? Šeit netiek apstrīdēts... jau no 1923.gada Latvijas Republikā pastāv likums, kas valsts interesēs dod iespēju atsavināt jebkuru nekustamo īpašumu. 1992.gadā šī norma tika atjaunota. Par to neiet runa. Valsts tiesības... neierobežotās absolūtās īpašuma tiesības netiek apstrīdētas nevienā demokrātiskā valstī. Bet vai var darīt tā, ka par atsavināto, nacionalizēto valsts izdod likumu, ka tas būs valsts turpmāk.

Nu... tātad tālāk ir otra problēma. Ir jautājums par Satversmes tiesas kompetenci attiecībā uz tiesas doto normu interpretāciju.

Un trešā problēma ir tāda. Ja Satversmes tiesa uz šo pirmo jautājumu dod atbildi, ka jā, zināmos apstākļos, ņemot vērā konkrētos vēsturiskos apstākļus tomēr ir pieļaujams, ka valsts patur to zemi, kas savā laikā tika atņemta nelikumīgi privātpersonām, tad ir jautājums tāds: vai tomēr attiecībā uz tām personām, konkrētajā gadījumā pie tādas personu kategorijas pieskaitāms arī Dzintars Abuls un Velta Lazda, šis pants, šis 12.panta pirmās daļas 3.punkts dod tiesības atņemt atpakaļ, kad jau ir atdots, kad jau ir reģistrēts Zemes grāmatā. Jo, kā jau minēts, šeit sākotnēji apgabaltiesa 22.janvāra spriedumā ir minēts, ka tas tā nav, ka likums ļauj neatdot, bet ja

ir atdots, tad turpat likumā tālāk ir norādīts: bet ja ir atdota zeme, tad nomas maksa nevar pārsniegt 5% no kadastrālās vērtības. Tā kā nav jau likumā atrunas, ka tas attiecas tikai uz tiem, kam zeme atdota līdz jaunās likuma redakcijas spēkā stāšanās dienai.

Nu... mans viedoklis ir izteikts paskaidrojumos rakstiskos. Kā jau iesniedzēja pārstāvim man tas pienākas. Tātad es gribētu savos paskaidrojumos paust viedokli, ka Latvija ir demokrātiska valsts, kurā tiek realizēts taisnīguma princips, kura ir tiesiska valsts, ka tāds stāvoklis, ka valsts sev saglabā savulaik okupētāju varas nelikumīgi atņemto nekustamo īpašumu, nav pieļaujams.

Tāds ir mans viedoklis. Ne tikai kā pārstāvim... kā juristam.

Tad vēl otra problēma ir. Pieņemsim, ka arī uz šo jautājumu var teikt, ka jā, zināmos apstākļos, sevišķi svarīgu valsts vai sabiedrības interešu dēļ. Tad jautājums ir... ir otra problēma, uz ko es gribētu vērst uzmanību - kas tad ir šie kultūras pieminekļi? Kas ir šis likums? Vai viņam ir kāds faktiskais pamatojums juridisks? Kāpēc? Kas var pateikt, kāpēc, piemēram, sporta skolas, ja kāda skola ir uzcelta uz šīs zemes, tad, lūk, viņš ir iekļauts sarakstā un īpašnieks, likumiskais īpašnieks zemi neatgūst. Tanī pašā laikā simtiem vispārizglītojošo skolu, kurās mācās daudz vairāk audzēkņu, kas valsts attīstībā ir neapšaubāmi tik pat nozīmīgas, kā tāda sporta vai mūzikas skola, tur zemi atgūst likumiskais īpašnieks.

Viss šis likums ir izveidots, manuprāt, bez pietiekoša juridiska pamatojuma. Nav... Nekādā veidā, tāpat kā vispārizglītojošās skolas, nav... privātpašnieka zemes Purvciemā, Juglā, Pļavniekos. Īpašnieks saņem savus 5% no kadastrālās vērtības. Nu un tā tas ir normāls stāvoklis. Ne skola ir ierobežota, viņa... nekādā veidā īpašnieks nedrīkst traucēt, ir tā saucamās piespiedu nomas attiecības. Un attiecībā uz šiem kultūras un zinātnes un visiem objektiem pēc būtības nekāda pamatojuma nav, kāpēc īpašnieks nevar atgūt savu zemi. Kāpēc tāpat kā tūkstoš citos gadījumos nevar pastāvēt šīs piespiedu nomas attiecības?

Varbūt es te neizteikšu visu, kas tur ir uzrakstīts ar visiem sīkumiem par šo Kinostudijas privatizāciju, lai neizraisītu, teiksim, garas diskusijas par to, vai likumā ir pateikts vai nav, ka Kinostudija ir tas pats valsts uzņēmuma tiesību un saistību pārņēmējs. Tas, neapšaubāmi, tā ir. Bet jautājums jau ir tāds: jau iekļaujas šajā pašā kontekstā. Ar ko tas ir pamatots? Kāpēc nevar maksāt 5%? Kas notiks Kinostudijas darbībā, ja viņi būs šī nomnieka statusā? Jo mēs redzam, ka ir cilvēktiesību tiesas spriedums, kur tieši ir tāds jautājums: vai iejaukšanās ir pamatota. Vai iejaukšanās ar likumu šeit ir pamatota? Nu, es neredzu nekāda pamatojuma.

Tāds stāvoklis, ka tika risināts jautājums, ka ēka pieder vienam un zeme - citam, Latvijas likumdošanā tika risināts jau sākot ar 1928.gada likumu "Par pilsētas zemēm", kur ir tieši paredzēts tāds fakts. Un tomēr šis likums acīmredzot tā laika likumdevējiem neienāca prātā, ka

var vienkārši tam zemes īpašniekam to zemi atņemt un atdot tam ēkas īpašniekam. Un kārtība bija atbilstoša tai vispārējai kārtībai par labu ēkas īpašniekam.. Jā! Valsts ar speciālu likumu atsavināja zemi, kas vēlējās, to ēku īpašniekiem, kas vēlējās, pamatojoties uz 1923.gada likumu "Par nekustamā īpašuma piespiedu atsavināšanu valsts un sabiedrības vajadzībām" un pēc tam ļāva pamazām izpirkt ēkas īpašniekam dodot viņam hipotekāro kredītu. Lūk, tāda bija norma demokrātiskā valstī.

Šeit varbūt, analizējot Lietuvas tiesu, kas varbūt tas lai paliek Satversmes tiesai pēc saviem ieskatiem, es uzskatu, ka atbilstoši Latvijas likumdošanai te vajadzētu būt citai pieejai, jo visu laiku jautājums izvirzās tāds: tad, kad šī deklarācija par zemes nacionalizāciju zaudēja spēku... kas bija īpašuma tiesību subjekts uz šo zemi? Kas bija? Lietuvas Konstitucionālā tiesa saka, ka īpašnieks nebija. Bet kas bija? Tā tad jautājums ir tāds: vai varēja būt valsts? Un mans viedoklis ir tāds, ka valsts nevarēja un nedrīkstēja būt. Tas, ja valsts ieguva... tiklīdz mēs pasakām, ka ir valsts, tā nākošais jautājums - kādā ceļā to zemi, kas 1940.gadā piederēja Miķelim Abulam, ieguva Latvijas valsts? Kādā ceļā? Nelikumīgās nacionalizācijas ceļā? Nu to neviens neapgalvos. Varbūt kā bezīpašnieka manta, jo Latvijas Civillikums nosaka, ka bezīpašnieka manta, lieta piekrīt valstij. Nu, es domāju, ka arī tāds pamatojums būtu tikai netiešs patvaļas akta legalizācija. Tāpēc arī man ir tāds viedoklis, ka valsts nevar saņemt šo zemi ne tieši kā nacionalizētu zemi, kā objektu, kas nonācis savā laikā tās rīcībā, ne arī kā netiešā veidā, kā bezīpašnieka manta.

Nu, tas ir divi jautājumi. Vai var vispār... ir pielaižams, un vai kultūras objekts kā tāds un Kinostudija konkrētajā gadījumā ir tas pietiekošais pamatojums, lai cilvēkam faktiski atņemtu 6 hektārus zemes. Uzskatu, ka nē.

Tālāk par interpretāciju. Tas ir interesants jautājums. Es šeit rakstiski jau izteicu savu viedokli, ka, protams, Satversmes tiesai acīmredzami ir savā spriedumā šis jautājums jārisina... nu, zināmā mērā tā diplomātiski, it kā Satversmes tiesai jāņem par pamatu tā interpretācija, kas dota spēkā pēdējā instancē spēkā stājušās tiesas spriedumā.

Bet nekur nav teikts, ka Satversmes tiesa nevar atzīmēt, ka šajā interpretācijā jau šī norma arī ir pretrunā ar Satversmi, turpretī citā interpretācijā, kādu deva... es domāju, nebūtu korekti nosaukt spēkā nestājušos spriedumu, bet vispār tādu frāzi, turpretī citā interpretācijā šī norma var tikt atzīta arī par spēkā... par atbilstošu Satversmes 1. un 105.pantam. Tāpēc tas ir jautājums vienkārši no Satversmes tiesas kompetences tāda viedokļa ir ļoti interesants, un kā jūs to risināsiet, tas visiem juristiem būs interesanti uz šo momentu arī vērst uzmanību.

Bet pamatjautājums, ja arī Satversmes tiesas spriedums būtu nelabvēlīgs šajos pirmajos divos jautājumos iesniedzējam - var atņemt... tie bija speciālie apstākļi, kultūras objekts,

Kinostudija, ir ārkārtīgi svarīgs un nevarēja nekādā ziņā šo zemi atdot Abulam un Lazdas kundzei. Arī tad, es domāju, ka vēl paliek pēdējā nianse, kas ir Satversmes tiesai jārisina - ar kompetentas institūcijas lēmumu 1997.gadā zemes īpašuma tiesības tika atjaunotas. 1998.gadā, kad vēl neviens neapstrīdēja, tās tika nostiprinātas Zemes grāmatā. 1998.gadā stājās spēkā Satversmes 105.pants. Līdz tam, kā mēs redzam citos Satversmes tiesas arī spriedumos, ir atsauce uz likumu Par ratifikāciju Eiropas cilvēktiesību 11.protokolu, kur ir atruna, ka, lūk, šī norma, kas garantē cilvēktiesības uz īpašumu, netiek Latvijā attiecinātas uz visiem šiem procesiem, kas skar denacionalizāciju, īpašumu atdošanu bijušajiem īpašniekiem un tā tālāk.

Bet, lai nebūtu mums pēc tam polemikā jāizsaka jauni viedokļi, es uzskatu, ka pēc tam, kad bez jebkādam šādām atrunām 1998.gadā stājās spēkā Satversmes 105.pants, kur vairs nav nekādu atrunu, kur valsts uzņēmās pilnu garantiju par īpašuma tiesību aizsardzību, ka pēc tam likumīgi atjaunotās īpašuma tiesības 105. Satversmes pants aizstāv pilnā mērā.

Nu šeit es atsaucos paskaidrojumos uz tādu salīdzinājumu, varbūt jums tik tuvu jums neliksies tā analogija ar šo Rumānijas gadījumu, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesa risina jautājumu starp kādu pilsoni un Rumānijas valsti, bet es tur saskatu tomēr zināmu līdzību. Tāpat šim pilsonim tiek atjaunotas īpašuma tiesības, tāpat pēc tam ar citas tiesas, Augstākās tiesas, lēmumu viņas tiek sašaurinātas, un tāpat Cilvēktiesību tiesa atzīst, ka šī iejaukšanās ir bijusi nepamatota, ka īpašumtiesības viņš ir ieguvis ar to brīdi, kad kompetence instance viņam tās atjaunoja. Un to pašu tēzi es gribētu ievirzīt arī šeit, Satversmes tiesā. Ar 1997.gada februāra Zemes komisijas lēmumu, kas netika pārsūdzēts, starp citu, un uz to speciāli vērs uzmanību Rīgas apgabaltiesa, kā uz vienu no momentiem, kāpēc prokurora prasība ir jānoraida. Viņš netika likumā noteiktajā termiņā vispār pārsūdzēts. Stājās spēkā kā galīgs. Un pēc tam, pēc vairākiem gadiem, kad jau bija šajā Konstitūcijā ievests 105.pants kā pilnīgs garants īpašumtiesību aizsardzībai, ka pēc tam tikai prokurors iesniedza prasību un tiesa šo prasību apmierinot faktiski atsavināja Abulam un Lazdai vairāk kā 6 hektārus viņu zemes.

Nu tāds ir mans viedoklis šajā lietā. Tātad šīs trīs problēmas es lūdzu atrisināt attiecīgi tādā aspektā, kā to prasa Satversmes 1. un 105.pants.

Tas man būtu viss, ko es varētu pateikt.

A.Endziņš

Paldies, Reinholda kungs. Tiesnešiem kādi ir jautājumi? Čepānes kundze, lūdzu.

I.Čepāne

Man ir jautājums. Sakiet, lūdzu, jūs prasiet atzīt par spēkā neesošu visu likuma “Par zemes reformu Latvijas republikas pilsētās” 12.panta 1.daļas 3.punktu, proti, tur ir konkrētas ielas, tilti, tuneļi, ostas, nacionālās sporta bāzes. Jūsu viedoklis... Vai tiešām, ja Satversmes tiesa pieņem tādu spriedumu, visai šai zemes reforma būtu jā sākas no jauna pēc desmit gadiem?

V.Reinholds

Jā... Tāpēc jau es jums lieku priekšā, trīs, kā saka, pakāpeniskas spriešanas iespējas. Nu, es... mans viedoklis ir, ka šis risinājums bija juridiski nepareizs un kļūdainis. Vajadzēja atdot visu zemi, arī zem tiltiem, arī zem ielām, arī zem aerodromiem, un atsavināt tos tā, kā to prasa Latvijas likumi. Nu, ja tas tagad nav izdarīts, nu, mans viedoklis, protams, vairāk es sveros uz otro momentu, ka šie objekti, kas minēti šajā konkrētajā likumā par kultūras objektiem, nav tie, kuru dēļ vajadzētu aizskart zemes īpašnieku tiesības.

Kas attiecas uz aerodromiem, kas attiecas uz ielām, kas attiecas uz tiltiem, Satversmes tiesai ir iespējas savā spriedumā motīvu daļā norobežot šos. Jā, tur ir sarežģījumi tīri praktiski, kas arī no jūsu jautājuma izriet. Tie ir praktiski sarežģīti, to es saprotu. Ja es to nesaprastu, tad es varbūt nebūtu runājis par šiem pārējiem diviem momentiem. Varētu formāli pateikt, ka tādu un tādu neatdot un ar to pielikt punktu.

I.Čepāne

Endziņa kungs, man ir vēl viens jautājums.

A.Endziņš

Jā, lūdzu.

I.Čepāne

Es gribētu vēl otru jautājumu uzdot. Sakiet, vai šis likuma “Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās” 12.panta pirmās daļas 3.punkts, runājot par kultūras, zinātnes un izglītības objektiem ir jāvērtē kopsakarā ar likumu “Par valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektiem un nacionālajām sporta bāzēm” vai nē?

V.Reinholds

Šinī gadījumā konstitucionālā sūdzība ir iesniegta tieši par šo likumu.

I.Čepāne

Par kuru?

V.Reinholds

Par zemes reformas likumu.

I.Čepāne

Bet es jums jautāju: vai šī norma ir sistēmiski jāvērtē kopsakarā ar 1995.gada 26.oktobrī pieņemto likumu “Par valsts nozīmes izglītības, zinātnes un kultūras objektiem un nacionālajām sporta bāzēm”, proti, konkrēti ar 7.pantu, kur ir noteikts ... likumdevējs ir devis valdībai noteiktus pienākumus.

V.Reinholds

Jā...

I.Čepāne

Un kāpēc ?

V.Reinholds

Nu, man jāpaskatās...

I.Čepāne

7.pants. Jūs nepieminējāt savā pieteikumā, tādēļ es jautāju. Tātad ir valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objekti un nacionālās sporta bāzes. Un 7.pants šajā te... es nolasīšu, kamēr jūs meklējat... ka valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektu sastāvu pēc attiecīgās ministrijas pieteikuma nosaka finanšu ministrs un divu mēnešu laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas iesniedz apstiprināšanai Ministru kabinetam.

Vai tas ir izdarīts vai nav? Un kā jūs to vērtējat?

V.Reinholds

Es ļoti atvainojos... Man te rakstiskajā paskaidrojumā tas ir izteikts mans viedoklis, bet mutiski es centos saīsināties.

Tātad tas ir vērtējams manā uztverē kā viens tāds svarīgs moments, kas liecina par to, ka zemes īpašuma tiesības Abulam un Lazdai tika atjaunotas pilnīgi likumīgi. To arī tiesas procesā apstiprināja Zemes komisijas pārstāvis, es ceru, ka viņš arī tagad apstiprinās. Zemes komisijai

pēc tās kompetences un funkcijām nebija jāgaida, kad kaut kad ar novēlošanos un ar likuma pārkāpumiem tiks noteikts šis kinostudijas un citu kultūras iestāžu objektu sastāvs. Un tāpēc Zemes komisija likumīgi Abulam un Lazdai atjaunoja īpašuma tiesības.

Un runājot par interpretāciju tātad mēs redzam, ka apgabaltiesas sākotnējā spriedumā bija divi momenti. Likums neparedz atsavināšanu. Likumīga bija piešķiršana sakarā ar to, ka objekta sastāvs nebija noteikts un Zemes komisijai nebija ne iespēju zināt, vai kādreiz viņš tiks noteikts, ne arī pienākums gaidīt, kad viņš tiks noteikts. Tā kā šis arī ir viens no momentiem, kas katrā ziņā risinot šo jautājumu galīgajā veidā... risinot jautājumus, vai Satversme sākot ar 1998.gadu šis 105.pants pilnā mērā aizstāv īpašuma tiesības, Abula un Lazdas īpašuma tiesības, tad es uzskatu, ka attiecībā uz tiem objektiem, kuru sastāvs uz zemes īpašumu tiesību atjaunošanas brīdi nebija likumā noteiktajā kārtībā noteikts, ir atzīstams, ka zemes īpašuma tiesības atjaunotas likumīgi.

I.Čepāne

Un vēl pēdējais jautājums. Sakiet, lūdzu, vai saskaņā ar spēka esošajiem normatīvajiem aktiem, piemēram, Par valsts un pašvaldības mantas atsavināšanu likuma 5.pantu un Zemes reformas likuma 28.pantu šīs pašlaik valstij piederošās zemes var tikt privatizētas vai nē? Zem visiem šiem objektiem... ja valsts ir atjaunojusi īpašuma tiesības? Jūs neesat par to domājis?

V.Reinholds

Nē... Kādā nozīmē vai var privatizēt?

I.Čepāne

Privatizēt.

V.Reinholds

Tās ir tās, kas nav atgrieztas īpašniekiem?

I.Čepāne

Jā, jā... Nu tie paši laiki, kas ir privatizējuši tās ēkas un būves, vai viņi var likumā noteiktajā kārtībā privatizēt?

V.Reinholds

Jā, viņi var to darīt.

I.Čepāne

Paldies.

V.Reinholds

Šeit ir norādīts, ka faktiski Kinostudija, kura tagad ir jau par divām trešdaļām privāta kompānija, faktiski būs tā, ka Lazdai un Abulam šīs daļas tiek atsavināta, un kinostudijai... faktiski vairāk kā par divām trešdaļām privātai akciju sabiedrībai būs šīs zemes izpirkšanas tiesības. Privatizācijas tiesības. Tātad, no viena paņē... nekāda pamatojuma tam likumiska un faktiska tam nevar atrast.

A.Endziņš

Paldies. Vēl kādi jautājumi ir? Ušackas kundze. Lūdzu!

A.Ušacka

Es gribētu jautāt no jūsu runas, vai es pareizi sapratu, ka mums vajadzētu izvērtēt Augstākās tiesas Civillietu tiesas palātas spriedumu šajā lietā... interpretāciju, kura ir dota saistībā ar apstrīdēto tiesību normu?

V.Reinholds

Es domāju, ka Satversmes tiesa nevar rakstīt spriedumā, ka šī interpretācija ir nepareiza vai pareiza.

A.Ušacka

Bet es uzdošu jautājumu, vai mums ir jāizvērtē... jūs teicāt, ka mums ir jāizvērtē...

V.Reinholds

Nu, es varbūt neprecīzi izteicos, ka ir jāizvērtē... Ir jāņem par pamatu tā interpretācija, kas tur ir dota.

A.Ušacka

Kāpēc mums ir jāņem par pamatu?

V.Reinholds

Tāpēc, ka interpretācija var būt plašāka vai šaurāka. Mēs lūdzam atzīt par neatbilstošu Satversmei šo normu tajā interpretācijā, kādu devusi palāta.

A.Ušacka

Vai tad mēs esam kāda ceturta instance virs Augstākās tiesas jūsu izpratnē?

V.Reinholds

Nē, nu ziniet, var jau to risināt citādā jautājumā, tā kā tas jau citos Satversmes tiesas spriedumos ir rakstīts, kā saka, šī norma ir atbilstoša vai neatbilstoša Satversmei vai augstākam juridiskam aktam attiecībā uz tām un tām personām, attiecībā uz tiem un tiem gadījumiem... Nu, acīmredzot, tad šeit es domāju, ka attiecībā uz tiem gadījumiem, kad īpašuma tiesības ir atgrieztas, attiecībā uz tiem gadījumiem, kad īpašuma sastāvs nebija noteikts, šī norma ir atzīstama par neatbilstošu Satversmei.

Tāds varētu manā ieskatā Satversmes tiesas secinājums, jo, lai arī kādu jūs... jūsu jautājumu es saprotu pareizi, ka arī lai cik neliktos nepamatots šis tiesas spriedums, viņš ir normas interpretācija. Nu bet ierakstīta šī norma ir un nepareizi interpretēta Augstākajā tiesā, Satversmes tiesa savā kompetencē nevar... Tas ir skaidrs. Bet kā vienu no variantiem, ko es arī iznesu, gaidot, kādā veidā jūs to risināsiet, vai Satversmes tiesa vai nevar pateikt, ka šajā interpretācijā norma neatbilst, atstājot vēl tādu iespējamu secinājumu, ka pie citas normas, teiksim, sašaurinātas interpretācijas, viņa varētu būt atbilstoša Satversmei.

Nu tas ir jautājums, ko es negribu jums... kā saka, teikt priekšā vai izteikt savu viedokli. Tas būtu vienkārši...manuprāt, viņš arī Satversmes tiesas spriedumos nav tādā aspektā risināts, tāpēc es negribētu atsaukties, ka būs pareizi tā, vai būs pareizi tā. Mums pēc konstitucionālās...

A.Ušacka

Jūs domājat, ka šī apstrīdētā tiesību norma bija nepareizi interpretēta tikai uz šīm konkrētajām personām? Vai vispār viņa neatbilst Satversmei?

V.Reinholds

Ja viņu interpretē kā pamatu atņemt likumīgi atgūto tēvu zemi, tad viņa neatbilst Satversmes 1. un 105.pantam.

A.Ušacka

Paldies.

Un otrs jautājums.

A.Endziņš

Lūdzu!

A.Ušacka

Otrais jautājums skatoties uz tiem pēdējiem spriedumiem... 2001.gads, oktobra beigas, Senāta rīcības sēdes lēmums, 2001.gada 28.decembris. Uz to laiku tātad sūdzības iesniedzējiem jau bija tiesības tiesā izvirzīt jautājumu, ka šī apstrīdētā tiesību norma neatbilst Satversmei un lūgt tiesu griezties Satversmes tiesā, vispārējās jurisdikcijas tiesu griezties Satversmes tiesā, kas būtu loģiski, ja arī jūs pats tikko pateicāt, ka Senāta rīcības sēdes lēmums balstās uz to, ka lietas izskatīt pēc būtības un... un šeit nav interpretācijas problēmas, par kuru jūs tik plaši runājat... Vai jūs lūdzāt tiesu, vispārējās jurisdikcijas tiesu, griezties Satversmes tiesā? Tas paātrinās procesu... vai nē? Un ja nē, tad kāpēc? Ja šeit runa iet patiešām par nepareizu interpretāciju.

V.Reinholds

Nu... mēs negriezāties tāpēc, ka es paļāvos, ka Civillietu tiesas palāta paudīs interpretācijas jautājumā tieši to viedokli, ko apgabaltiesas tiesnese Eihe savā pirmatnējā spriedumā, ka šī norma ir ...

A.Ušacka

Jūs laikam nesapratāt, ka tiesa varēja apturēt procesu un griezties Satversmes tiesā. Tas ir Satversmes tiesas likums.

V.Reinholds

Ja tas būtu tāds spriedums, kāds viņš bija, tad mēs būtu to arī lūguši, bet mēs uzskatījām, ka ar to normas loģiku, kas ir pašā likumā norādīta par nomas maksu apmēru, kur nav atrunas, kas attiecas uz tiem gadījumiem, kad atgrieztas ir īpašuma tiesības uz zemi, ka ar to ir pietiekoši, lai palāta kā kvalificēti tiesneši saprastu, ka atņemt uz šī likuma pamata nevar. Ja viņi būtu interpretējuši, ka nevar atņemt, bet mums taču pat prātā neienāca, ka palāta kā Augstākās tiesas tiesneši var šādu viedokli paust un juridiski, mūsaprāt, nepamatotu. Tāpēc arī šis... ja tā tas būtu ticis risināts, es arī nevaru paredzēt, vai Augstākās tiesas Civillietu tiesas palāta... es personīgi domāju, ka protams, šis lūgums arī būtu noraidīts, jo viņi jau ir, kā saka, tik pārliecināti par savu juridisku taisnību, kas tiek pausts šajā spriedumā, ka es nedomāju, ka šeit es pret saviem pilnvaru

devējiem būtu, kā saka, kaut kādu juridisku neizdarību pieļāvis tāpēc, ka mēs vedām lietu parastā civilprocesa kārtībā cerot, ka viss nostāsies savās vietās un ka šis juridiskais viedoklis, ko pauda otrais apgabaltiesas spriedums, tiks Augstākajā tiesā revidēts. Man jau nebija nekāda pamata. Ja būtu Senāts pieņēmis, kur bija runa tikai par normas interpretāciju... Jā... Par to varētu risināt jautājumu, jo tad jau Augstākā tiesa bija izskatījusi mums nelabvēlīgā aspektā ar nelabvēlīgu rezultātu. Bet kamēr vēl bija tikai vienas apgabaltiesas nepareizs, mūsu uztverē nepareizs spriedums, tad jau mums ļoti bieži nāksies to darīt.

A.Ušacka

Paldies.

A.Endziņš

Vēl kādi jautājumi? Man būtu viens jautājums. Jums tika saistībā ar šo likumu "Par izglītības, kultūras un zinātnes objektiem un nacionālajām sporta bāzēm" 1999.gada 16.septembrī Saeimas Sociāldemokrātiskās strādnieku partijas frakcijas pieci deputāti bija iesnieguši ierosinājumu par šā likuma 24.panta 26.punkta izslēgšanu, tas ir, tāvad izslēgt no šī saraksta Rīgas Kinostudiju, ko Saeima noraidīja, nenododot šo likumprojektu komisijā. Kā jūs to vērtējat?

V.Reinholds

Es nezinu, kā lai šādu, teiksim, lēmumu nenodot komisijai balsojumu... Mēs jau nevaram nekādā veidā apstrīdēt, tas ir noticis fakts un neapstrīdams un nepārsūdzams fakts. Es tikai domāju, ka Sociāldemokrātu viedoklis zemes īpašniekiem par labu varēja būt tāpēc, ka šī Kinostudija virzījās... faktiski viņa gāja uz privatizāciju un viņa bija privatizējamā valsts akciju sabiedrība. Un tāpēc arī acīmredzot deputāti uzskatīja, ka nav nekādas loģikas iekļaut viņu ļoti nozīmīgo objektu sarakstā un virzīt uz privatizāciju. Par cik deputāti nevarēja apstrīdēt to, ka viņa faktiski tika nodota privatizācijai, acīmredzot, uzskatīja par lietderīgāku apstrīdēt viņas tiesības atrasties šajā uzskaitījumā. Bet es... neatceros, kāds tad bija šis balsojums, bet nu katrā ziņā sociāldemokrāti, tas bija opozīcijas iesniegts priekšlikums un, cik man zināms, tad no visiem opozīcijas iesniegtajiem priekšlikumiem jebkurā likumprojektā iesniegtajiem, es nezinu, labi, ja visas Saeimas darbības laikā tikai viens vai divi tika nodoti komisijām.

A.Endziņš

Paldies. Vēl ir tiesnešiem kādi jautājumi? Nav. Saeimas pārstāvim Kusiņa kungam?

G.Kusiņš

Jā, man ir vairāki jautājumi.

Sakiet, lūdzu, jūs esat pārsūdzējis šā likuma 3.punktu. Bet jūsu prasības pieteikumā nekas nav par citiem normatīviem aktiem, kurus jūs piemināt kā pamatojumu un kas patiesībā ir, manuprāt, pat nedaudz vairāk izskatāmi šīs lietas ietvaros. Jūs neesat pārsūdzējis ne likumu "Par valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektiem un nacionālajām sporta bāzēm", jūs to arī norādījāt tagad pamatojumā, ka tas, jūsuprāt, nav īsti pareizi; ne arī Ministru kabineta attiecīgo dokumentu, par ko Čepānes kundze jums jautāja, ne arī, teiksim, lietā esošos dokumentus... jūs sakāt, ka tā kompensācija ir nelīdzvērtīga un tā tālāk.

Sakiet, lūdzu, kāpēc jūs izvēlējāties pārsūdzēt tieši šo dokumentu un kāpēc jūsuprāt lietā nav pārsūdzēti tie pārējie normatīvie akti.

V.Reinholds

Es domāju tā, ka neviens neliedz valstij izdot likumu, ar ko piešķirt kādu īpašu statusu 170 objektiem. Tur ir varbūt stadioni, tur var būt institūti, tur var būt skolas un sporta skolas un mūzikas skolas un tas viss ir likumdevēja kompetences robežās, un ja viņi paredzētu normas, ka tie nav privatizējami, kā tas kādreiz bija par nacionālajām sporta bāzēm, vai arī, ka tiem pienākas kāds īpašs režīms, nodokļu atlaides un tamlīdzīgi... lūdzu... par to mums nav nekādu iebildumu, lai tas tā būtu, tikai nevajag... tas jau nav pretrunā ar to, ar mūsu viedokli... tikai nepareizs un pret Satversmi ir šis zemes reformas likumā noteiktais, ka tādā gadījumā īpašnieks neatgūst zemi. Pārējā daļā ir tādas priekšrocības šādiem objektiem? Lai notiek! Nav nekādas juridiskas pretenzijas pret to. Tāpēc arī šeit viss... par cik mēs varam vienā sūdzībā pārsūdzēt vienu likumu, tad mēs arī izvēlējāties mūsu fokusu uz šo.

G.Kusiņš

Sakiet, lūdzu, tad no jūsu atbildes man ir vēl neskaidrāk, godīgi sakot... Ir lietas materiālos, gan šie tiesas spriedumi, gan arī jūsu paskaidrojumi un sākotnējās sūdzības un tā tālāk. Teiksim, lietas 47.lapas pusē jūs piekrītat, ka uz šīs normas pamata varēja neatdot. Arī tiesas spriedumā 2001.gada tiesas spriedumā, tas ir lietā lapas pusē 21., jūs esat šo valsts iesniegto prasību neatzinis, bet šeit arī tiesas spriedumā ir rakstīts, ka prasību būtu iespējams atzīt, ja tiktu nodrošinātas atbildētājam likumā noteiktās tiesības uz līdzvērtīgu zemi. Tātad no tā es saprotu, ka jūs atzīstat, ka varēja neatdot, ja būtu ierādīta līdzvērtīga zeme. Sakiet, lūdzu, tad kāda patiesībā ir jūsu pozīcija, jo jūsu apstrīdētā tiesību norma runā tikai par to, ka varēja neatdot, bet

šeit jūs pieļaujāt, ka varēja ierādīt līdzvērtīgu zemi. Tās, manuprāt, ir divas savstarpēji izslēdzošas ...

V.Reinholds

Godātais kolēģi, tur nekā izslēdzoša nav. Es darbojos šajā procesā uz pilnvaras pamata un man bija uzdevums pārstāvēt atbildētāju civillietā. Tas ir, aizstāvēt Dzintara Abula un Veltas Lazdas civiltiesiskās civiltiesības... nevis cīnīties par kaut kādiem principiem. Man bija cits pilnvarojums. Lai viņu civilās tiesības netiktu aizskartas. Tas bija mans uzdevums tur un attiecīgi es arī izteicu savu viedokli, kas absolūti neattiecas vairs uz jautājuma risināšanu Satversmes tiesā. No tā jau šis likums nebūtu kļuvis atbilstošs Satversmei, ja mēs būtu... es kā pārstāvis būtu ar pretējo pusi ar Rīgas domi noslēguši izlīgumu un saņēmuši līdzvērtīgu zemi. Mēs vienkārši nebūtu snieguši šo konstitucionālo sūdzību, ko tikpat labi būtu pēc mēneša, vai pēc diviem iesniedzis cits, kurš šādu miera izlīgumu nebūtu noslēdzis, tā kā šeit to tādā plāksnē, Kusiņa kungs, nevar stādīt. Nevar pateikt, ka jūs teicāt tā... Es darbojos tur kā atbildētāja pārstāvis uz pilnvarojuma pamata, ka aizstāvēt viņu tiesības civillietā un šeit es darbojos saskaņā ar speciālu pilnvarojumu iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesā.

G.Kusiņš

Es jums varētu piekrist tādā gadījumā attiecībā uz to tiesas spriedumu, bet tomēr šeit lietas materiālos, kur jūs dodat paskaidrojumus apstrīdētās normas interpretācijā, tiesā tā ir lietas lapaspuse 47., jūs tieši arī sakāt: uz šīs normas pamata var īpašumu neatdot, bet neatsavinātiem atdod.

V.Reinholds

Tur taču ir atspoguļots atbildētāja pārstāvja viedoklis, kas tika izteikts tiesā nevis kas tiek izteikts šeit. Tiek atspoguļots, ka bija tiesā strīds un atbildētāja pārstāvis pauda tādu viedokli, ka varētu neatdot, bet nevar atņemt.

G.Kusiņš

Nē, tas ir lietas materiālos klāt pie Latvijas Republikas Satversmes tiesai konstitucionālā sūdzības pieteikuma, tas ir lietas materiālos 47.lapaspuse. Bet varbūt tad to atliksim malā. Varbūt iztīrāsīm vēlāk debatēs.

Man vēl pēdējais jautājums. Jūs jau atbildot uz tiesneses Čepānes kundzes jautājumu, tas arī lietas materiālos tika konstatēts, ka Ministru kabinets nebija noteicis šo objektu sastāvu. Tas

bija jāizdara ātri. 1995.gadā oktobrī bija pieņemts likums, vēl nebija 1997.gada 6.februāris, kad varētu tik pieņemts, Zemes komisija ir pieņēmusi lēmumu, saki, lūdzu, vai īpašumtiesību aizskārums būtu noticis, ja Ministru kabinets būtu pieņēmis šādu lēmumu - objektu sastāvs, teiksim, būtu noteikts nevis, teiksim, divu mēnešu laikā, bet pusgada laikā. Nu, teiksim, 1996.gada martā. Vai pilsētu zemes komisija tādā gadījumā varētu saskaņā ar likumu atjaunot īpašuma tiesības?

V.Reinholds

Godātais Kusiņa kungs! Šeit mēs apstrīdam šo likumu. Tāpēc te ir cits viedoklis. Kā būtu rīkojies, ja Zemes komisija... Zemes komisijas pārstāvis to pateiks. Kas izrietēja no Zemes komisijas pārstāvja viedokļa tiesā, kurš tieši šo momentu akcentēja un izvirzīja priekšplānā kā pierādījumu, ka Zemes komisijas lēmums ir likumīgs. Tātad Zemes komisijas pārstāvis... nu, man nav jāpauž un es nezinu, kā būtu Zemes komisija rīkojusies, bet no Zemes komisijas paustā viedokļa tiesā var izsecināt, ka ja likuma prasības būtu tikušas ievērotas, tad, protams, Zemes komisijas lēmums varēja būt cits. Bet ja Zemes komisijas lēmums būtu cits, tad konstitucionālās sūdzības saturs būtu ļoti līdzīgs. Būtu atteikts. Zemes komisija būtu atteikusi 1997.gadā, kad bija visi dokumenti sagatavoti. Un kas būtu mainījies? Tāpat Konstitucionālā tiesa lemtu, vai šis atteikums ir pamatots.

G.Kusiņš

Paldies. Nav vairs jautājumu.

A.Endziņš

Paldies. Ir vēl tiesnešiem jautājumi? Ušackas kundze.

A.Ušacka

Man ir vēl viens jautājums. Saki, vai jums ir zināmi līdzīgi gadījumi, kad kaut kas līdzīgs ir noticis arī ar šiem īpašniekiem, ka viņiem tika atjaunotas šīs īpašuma tiesības un pēc tam saskaņā ar šo apstrīdēto normu tādā veidā mainīts tas lēmums. Nē?

V.Reinholds

Mans kolēģis te saka, ka tās būs pretrunas ar tālejošām sekām... Viņš saka, ka es zinu gadījumu, kad tāpat ir atjaunots liels zemes gabals Pārdaugavā zem šī objekta un objekta īpašnieks tagad gaida šo spriedumu, kur ir jābūt 5 gadiem samaksāta nomas maksa un draud, ka

tagad mēs ne tikai neizpirksim šo zemi, bet arī šo nomas maksu tikai ceturto daļu no kadastrālās vērtības paprasīsim atpakaļ. Tā... nu tas ir tāds....

A.Endziņš

Paldies. Čepānes kundze. Lūdzu!

I.Čepāne

Mēs jau nevaram skatīt tieši šīs konkrētās lietas interpretāciju... ar Rīgas pilsētas Zemes komisijas lēmumu... Man liekas, ka tik daudz jūs saprotat, kāda ir Satversmes tiesas kompetence. Bet es gribu papildināt kolēģes Ušackas jautājumu. Man ir vismaz informācija, es neesmu pārbaudījusi, ka šajā sarakstā, kā jūs redziet, ir piemēram 25.punktiņš par šiem likumiem: Rīgas cirks. Uz zemi, kur atrodas Rīgas cirks, īpašumtiesības taču ir atjaunotas? Nostiprinātas Zemes grāmatā un tālāk tiek dāvinātas un tad viņi tur savā starpā pēc tam plēšas. Paskatīsimies tālāk. 34.punkts - Latvijas Rakstnieku savienība. Jūs zināt, kas ar rakstnieku savienību notiek? Vai tur arī ir prokuratūra griezusies? Jums nav informācijas?

V.Reinholds

Nav.

I.Čepāne

Paldies.

V.Reinholds

Man vienīgais šajā aspektā ir vēl viens apgabaltiesas spriedums, kur, cik man tā informācija ir, ka tas arī ir tādā aspektā, ka palicis spēkā Senātā, kur ir motīvs... kāpēc... tur ir otrādi, tur prasītājs ir prasījis īpašuma tiesības uz zemi, kas ir reģistrētas uz Labklājības ministrijas vārda un viens no tiem motīviem ir tas, ka zemi var neatdot tikai tas, kad īpašniekam, arī Eihes kundze ir to pašu spriedusi, ka zemi var neatdot tikai tad, ja īpašniekam likumā noteiktajā kārtībā jau ir piešķirta kompensācija. Arī tas tāds likuma tulkojums, ko arī Senāts ir atstājis spēkā.

Tā kā tā ir arī netieša atbilde, kāpēc mēs paļāvāmies, ka tomēr ievēdīs Senāts vienotu kārtību šeit un neatņems mums jau atdotu zemi. Tāpēc nebija tāda doma, ka vajag aicināt tautā Satversmes tiesas autoritāti, lai šo lietu pavērstu maniem pilnvaras devējiem labvēlīgā virzienā. Tā tas nav.

A.Endziņš

Paldies. Vai vēl ir jautājumi? Nav. Paldies, Reinholda kungs.

Vārds tiek dots Saeimas pilnvarotajam pārstāvim Gunāram Kusiņa kungam lietas faktiski apstākļu izklāstam un juridiskajam pamatojumam.

Un arī atgādinu, ka saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 28.panta 6.daļu - 30 minūtes ir laiks.

Lūdzu!

G.Kusiņš

Paldies.

Godātā tiesa! Kā izriet no pieteikuma par lietas ierosināšanu pieteikuma iesniedzēja arī pašreizējās pozīcijas, tad pieteicēji uzskata, ka likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta pirmās daļas 3.punkts neatbilst Satversmes 1. un 105.pantam.

Nu jāsaprata tā, ka šī nav pirmā Satversmes tiesā izskatītā lieta, kas ir saistīta ar zemes reformu un šī gan varbūt ir pirmā Satversmes tiesā izskatāmā lieta, kur tik lielā mērā kā lietas pamatojums tiek izmantoti konkrētas tiesas spriedumi un es vēlētos vērēt tiesas uzmanību uz to, ka tas, ko pieteikuma iesniedzēji apstrīd un tas iesniegto dokumentu skaits, manuprāt, pilnībā nav līdzvērtīgs, jo apstrīdēts tiek pilnīgi viss 3.punkts, savukārt tie iesniegtie dokumenti, par kuriem runāja pieteikuma iesniedzēja pārstāvis, vairāk attiecas uz vienu citu likumu vairāk, kurā ir uzskatīti konkrētie objekti nevis uz konkrēto 12.panta pirmās daļas 3.punktu.

Uzskatām, ka šis 12.panta pirmās daļas 3.punkts atbilst Satversmes 3.pantam un pieteikuma iesniedzēju viedoklim nevar piekrist, jo mūsaprāt tas nav vispusīgi pamatots un, kā es jau norādīju, tieši šis juridiskais pamatojums, lai Satversmes tiesa pilnībā atceltu visu 3.punktu, ne pieteikumā, ne arī tagad pieteikuma iesniedzēju pārstāvju runā, manuprāt, ne parādījās.

Lai precīzāk izprastu šo situāciju un šo 3.punktu, es vēlētos sniegt tādu nelielu ievadu par to, kā tas hronoloģiski ir veidojies attiecībā uz šo 3.punktu, lai noskaidrotu to, kas tika minēts lietas materiālos attiecībā uz tiesiskās paļāvības principiem un atsevišķu valsts institūciju pieņemtajiem lēmumiem.

Tātad vispirms 12.panta šis 3.punkts sākotnēji likumā "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" ir pieņemts 1994.gada 31.martā un jau šajā redakcijā ir noteikts, ka netiek

atdoti tie īpašumi, kuri ar likumu noteikti kā valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objekti. Tātad jau 1994.gada 31.martā.

Tātad no šī brīža mēs varam teikt, ka šī lieta ir publiski zināma, protams, šai lietai pietrūkst viena ļoti būtiska apstākļa - nav ar likumu noteikti šie izglītības, kultūras un zinātnes objekti. 1994.gadā šis 3.punkts tiek nedaudz papildināts, tiek grozīta arī cita redakcija un bez šiem nosauktajiem un ar likumu noteiktajiem izglītības, kultūras un zinātnes objektiem tiek papildināts, ka netiek atdotas arī nacionālās sporta bāzes.

Un visbeidzot 1995.gada 12.oktobrī šis 3.punkts ir vēlreiz citā redakcijā un tieši cik var saprast no pieteikuma iesniedzēju runas, tad tieši šādā redakcijā tiek apstrīdēts, ka šis tiek papildināts arī ar pārejas noteikumu, ka līdz šā likuma spēkā stāšanās brīdim likumā noteiktajā kārtībā pieņemtie pilsētas domes lēmumi par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu vai zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu, ir spēkā un ir par pamatu zemes īpašuma tiesību nostiprināšanai Zemes grāmatā.

Līdz ar to mēs varam redzēt skaidru lietu, ka šī tiesību norma, kas tiek apstrīdēta, ir bijusi spēkā jau kopš 1994.gada... ir pieņemta jau 1994.gada 31.martā. Tā rezultātā mūsaprāt bija gan pieteicējiem, gan arī valsts institūcijām zināms par to, ka ja uz bijušo īpašnieku zemes atrodas šādi objekti, tad īpašuma tiesības netiks atjaunotas.

Jāsaka tā, ka šis 3.punkts ir ļoti apjomīgs. Un tas, uz ko norādīja pieteikuma iesniedzēja pārstāvis un pieminēja konkrēto lietu ar Rīgas Kinostudiju, tas ir tikai viens no punktiem.

Patiesībā šeit ir ļoti daudz punktu. Šeit ir ielas, šeit ir tilti, un mūsaprāt nav vispusīgas argumentācijas, kāpēc būtu jāatceļ viss šis 3.punkts, kur ir minētas gan ielas, gan tilti. Šajā 3.punktā, teiksim, piemēram, ir arī rezervāti un visas pārējās teritorijas. Lai izvairītos no tā, ka manuprāt Satversmes tiesa tiktu pārvērsta par kādu ceturto instanci, tad būt lietderīgi apzināt, manuprāt, šī 3.punkta būtību. Tātad, vai patiešām šis 3.punkts ir pretrunā ar Satversmes 1. un 105.pantu.

Šeit ir jārunā par to, kas ir zemes reforma. Jāsaka tā, ka diskusija par to, kas ir zemes reforma, Satversmes tiesā vairākkārt jau ir bijusi. Un patiešām zemes reformas ietvaros notiek nacionalizēto zemes īpašumu atgūšana. Jāsaka, ka arī Satversmes tiesa ir atzinusi, ka zemes reforma ir komplekss pasākums un visu tautsaimniecību aptverošs pasākums un jāsaka tā, ka šo lietu ir noteikuši vēsturiskie apstākļi.

Pieteikuma iesniedzēju pārstāvis manuprāt ļoti vienu interesantu dokumentu iesniedza, ka 1993.gadā tika atzīts, ka šiem pieteicējiem īpašuma tiesības ir bijušas. Jā. No 1940. uz 1943.gadu situācija nemainījās. Taču no 1940.gada uz 1990.gadu ir nedaudz vairāk nekā 3 gadi. Šajā laikā situācija ir daudz vairāk mainījusies.

Līdz ar to zemes reformas mērķis ir pārkārtot zemes īpašumu un zemes lietošanas tiesiskās, sociālās, ekonomiskās attiecības un personu tiesības uz īpašumu zemes reformas laikā ir aplūkojamas kopsakarībā ar pieļautajiem īpašuma tiesību ierobežojumiem un kopš nacionalizācijas brīža patiešām ir pagājis ilgs laiks. Un zeme ilgstoši ir izmantota citiem mērķiem.

Bez tam, šeit konkrētajā lietā varbūt ir vēl viena cita nianse. Nav jau runa par šo zemi. Ir runa par to, ka uz šīs zemes ir uzcelts šo 50 gadu laikā cits objekts. Mēs runājam par zemi, bet patiesībā mēs runājam par to, kas uz šīs zemes ir tapis 50 gadu laikā.

Objektīvu iemeslu dēļ nav iespējams pilnībā atjaunot pirms nacionalizācijas brīža situāciju visos gadījumos. Vēsturisko apstākļu noteiktā nepieciešamība bija arī par pamatu tai atrunai, ko pieteikuma iesniedzēja pārstāvis jau pieminēja, kas tika izdarīta Latvijai ratificējot Eiropas cilvēktiesību konvenciju.

Godātā tiesa! Es gribētu nedaudz pievērsties arī 3.punkta analīzei. Ko tad nosaka šis 3.punkts?

3.punkts nosaka, ka ir izņēmumu gadījumi, kad bijušajiem zemes īpašniekiem netiek atjaunotas zemes īpašuma tiesības uz agrāk piederējušajiem zemes gabaliem. Un apstrīdētā tiesību norma attiecas uz vairākiem gadījumiem. Jau tur atrodas īpaši aizsargājami dabas objekti, vai ar likumu noteikti valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objekti, nacionālās sporta bāzes.

Jāsaka tā, ka mūsaprāt šī tiesību norma atbilst zemes reformas mērķim veicināt sabiedrības interesēm atbilstošu zemes aizsardzību un racionālu izmantošanu. Ir skaidrs, ka ir runa par sabiedriskas nozīmes objektiem. Un šajā gadījumā personas tiesības tiek ierobežotas, ievērojot sabiedrības intereses.

Labums, ko no šiem objektiem iegūst sabiedrība kopumā, ir lielāks nekā personai uzliktais ierobežojums. Protams, ka apstrīdētā tiesību norma paredz arī to, ka personai ir tiesības iegūt arī kaut ko citu sava bijušā īpašuma vietā, šinī gadījumā saņemt līdzvērtīgu zemes gabalu.

3.pants ir jāaplūko kopsakarībā ar godātās tiesneses Čepānes kundzes jau pieminēto likumu, kas noteica šos objektus. Tātad tikai vēlāk, 1995.gadā, tika pieņemts likums, kurā bija uzskaitīti šie objekti. Patiešām pieteikuma iesniedzējs jau norādīja, ka to bija ļoti daudz, šeit ir 190 dažādi objekti, taču pieteikumā un arī pieteikuma iesniedzēju runā nekas nav norādīts par to, ka jūs apstrīdētu visu šādu objektu sabiedrisko nozīmību kā tādu. No lietas materiāliem ir skaidri redzams, ka jūs runājat par vienu konkrētu gadījumu par Rīgas kinostudiju un par to, ka tāpēc, ka Rīgas kinostudija tika iekļauta šajā sarakstā, netika... nebija likumīgu iespēju atjaunot šīs te īpašuma tiesības.

Uzskatām, ka gan šis likums, gan tajā dotais deleģējums Ministru kabinetam apstiprināt objektu sarakstus, mūsaprāt ir likumīgi un pamatoti, jo konkrēta saikne ir redzama šim pieņemtajam likumam tieši ar kādu mērķi ir pieņemts šis likums. Un tas ir norādīts likuma “Par valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektiem un nacionālajām sporta bāzēm” tieši 1.pantā.

Un es nocitēšu: šā likuma mērķis ir noteikt izglītības, kultūras un zinātnes objektu un nacionālo sporta bāžu statusu nolūkā sakārtot zemes īpašumu tiesības saskaņā ar likuma “Par zemes reformu” 12.pantu. Šie divi normatīvie akti ir pieņemti ciešā kopsakarībā tieši tādēļ, lai varētu šo lietu veikt.

Abi šie dokumenti kopsakarībā bija vērsti uz zemes reformas īstenošanu. Arī likums, kas noteica šo objektu sarakstu, bija vērsts uz zemes reformas īstenošanu un atbilda zemes reformas būtībai.

Mūsaprāt, lietas materiālos nav pietiekošu argumentu, lai izvērtētu, ka 3.punkts ir kaut kādi nesamērīgs, ka viss 3.punkts ir nesamērīgs un neatbilst Satversmes 1. un 105.pantam.

Pieteikuma iesniedzēji prasa atcelt visu 3.punktu, pilnīgi nešķirojot visus objektus. Taču nav tam pienācīgas argumentācijas.

Pieteikuma iesniedzējs savu pozīciju pamato ar to, ka visi bijušie īpašnieki līdz ar nacionalizācijas akta atcelšanu ir uzskatāmi par īpašniekiem. Jāsaka tā, ka šī ir atsevišķa tāda lieta, kas būtu izskatāma varbūt ne Satversmes tiesā, bet varbūt kādā zinātniskā konferencē, taču ir pilnīgi skaidrs, ka īpašuma tiesības tika no sākuma atzītas, un tikai tad mēs varam runāt par to, ka ņemot vērā likumā noteiktos ierobežojumus, viņas tika vai nu atjaunotas, ja bija tie objekti vai arī tika ierādīta līdzvērtīga zeme. Mēs varam tikai pieņemt, ka tie visi bijušie īpašnieki kļūst par to pašu zemes gabalu īpašniekiem. Jo sākumā tiek fiksēts, ka viņi ir bijušie īpašnieki, liela daļa no viņiem patiešām atgūs, kā pieteikuma iesniedzējs minēja, savu tēvu zemi agrākajās robežās.

Taču tajā pašā laikā daļa no tiem atgūs tikai daļu no kādreiz piederējušās zemes un varbūt daļu no kāda cita. Daļa atgūs nevis kādreiz piederējušo, bet gan saņems līdzvērtīgu zemi, jo uz viņu bijušās tēvu zemes ir šobrīd izveidoti tilti, ir jau izveidojušās ielas, turpretī daži no bijušajiem īpašniekiem izvēlēsies tikai kompensāciju.

Zīmīgi ir arī tas, ko es uzdevu savā jautājumā pieteikuma iesniedzēju pārstāvim. Kā var redzēt no lietas materiāliem, nav īsti skaidrs, kāpēc pieteikuma iesniedzēji ir piekrituši līdzvērtīgam risinājumam, ka Rīgā varētu viņiem ierādīt līdzvērtīgu zemi citā vietā, taču šajā brīdī tiek izvirzīta konstitucionāla sūdzība uzskatot, ka tāpat 12.panta 3.punkts neatbilst Satversmes 1. un 105.pantam.

Patiesībā jautājums par to, vai šīs personas ir īpašnieki un līdz ar to vai ir piemērojams 105.pants vai nav piemērojams 105.pants, iziet nedaudz ārpus šīs lietas. Manuprāt, Satversmes tiesas izskatāmā lieta nebūt nav traktējama kā trīs instancēs izskatītā tiesas sprieduma pārskatīšana ceturtajā instancē. Satversmes tiesa nav tā institūcija, kas atzīst saskaņā ar zemes reformas likumiem kādu personu par īpašnieku vai neatzīst kādu personu par īpašnieku.

Šādas lietas ir jāskata vispārējās tiesvedības kārtībā. Protams, ka lietas materiālos ir vairāki dokumenti, kas ļauj noskaidrot varbūt... nu, ļauj sīkāk izprast varbūt šo lietu kopsakarību. Un es gribētu pievērsties diviem no šiem spriedumiem.

Pirmais no tiem ir lietas materiālos esošais spriedums Dvoržickis pret Poliju, kur Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir izskatījusi šo lietu. Un es gribētu citēt šeit konkrēti no lietas materiāliem 182.lapaspusē, kur tiesa norāda, ka jēdziens "īpašums" 1.protokola 1.panta izpratnē ir ar autonomu nozīmi. Mēs varam šinī gadījumā pieņemt, ka šeit nav atrunas un mums Latvijā arī termins "īpašums", kas ir iekļauts Satversmes 105.pantā, arī būtu interpretējams līdzvērtīgi.

Ko tālāk tiesa saka? Tātad jautājums, kas jāaplūko, ir, vai lietas apstākļi par īpašuma tiesību piešķiršanu, kas ir minēti, kopumā ņemot, uzskatāmi par atbilstošiem likumiem un faktiem. Tātad, vai īpašuma tiesības ir iegūtas atbilstoši likumiem. Jo ar terminu "īpašums" acīmredzot ir saprotams likumīgi iegūts īpašums un nevis nelikumīgi jeb pretēji likuma prasībām jeb kā savādāk īpašums, pat ja tas ir reģistrēts Zemes grāmatā.

Ko no tā var secināt? Arī Lietuvas Konstitucionālā tiesa, kuras materiāls arī ir Satversmes tiesas lietā un kur ir norādīta līdzīga rakstura lieta, kad īpašnieki ir uzskatāmi par īpašniekiem.

Ko no tā var secināt? Tātad, ja lēmumi ir prettiesiski, tad nevar uzskatīt, ka personas ir likumīgi īpašnieki. Un manuprāt, ja personas nav likumīgi īpašnieki, tad uz šo personu tiesību aizsardzību nevar visā pilnībā piemērot Satversmes 105.pantu un teikt, ka tādā gadījumā, ja persona ir īpašnieks, tad tādā gadījumā īpašuma tiesības var tikt atsavinātas tikai ar atsevišķu likumu.

Pieteikuma iesniedzējs arī norāda to, ka būtu atsavināts uz speciāla likuma pamata. Jāsaka tā, ka tiesa... tas ir lietas materiālos, ir konstatējusi, ka Rīgas pilsētas Zemes komisijas 1997.gada 6.februāra lēmuma daļā par īpašuma tiesību atjaunošanu ir prettiesisks. Tas ir secinājums arī no grozījumu pārejas noteikumiem, kur ir paredzēts, ka tikai līdz šo grozījumu spēkā stāšanās brīdim likumā noteiktajā kārtībā pieņemtie Domes lēmumi par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu vai zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu, ir spēkā un ir pamatu zemes īpašuma tiesību nostiprināšanai Zemes grāmatā. Tātad līdz šo grozījumu spēkā stāšanās brīdim.

Šādā gadījumā, mūsaprāt, tika atgūts ar likumu noteiktais valstij piekrītošais zemes īpašums. Mūsaprāt, ne no apstrīdētās tiesību normas, ne no kādiem citiem lietas materiāliem,

neizriet, ka šeit būtu jāpiemēro likums par nekustamā īpašuma piespiedu atsavināšanu valsts vai sabiedriskajām vajadzībām.

Un līdz ar to nevar uzskatīt, ka būtu piemērojams 105.panta ceturrtā teikuma noteikumi.

Un visbeidzot es gribētu nedaudz analizēt to situāciju, kas rodas, ja patiešām pieteikuma iesniedzēju prasījums tiek apmierināts. Ja šis 3.punkts tiek atcelts, kā pieteikuma iesniedzēji ir norādījuši, no tā pieņemšanas dienas.

Patiesībā tā situācija, manuprāt, iznāk vēl nepareizāka un nesamērīgāka, jo daudzi ir jau savas īpašuma tiesības nostiprinājuši uz zemes reformas gaitā iegūtajiem īpašumiem. Manuprāt, šāda 3. punkta atcelšana novestu pie ļoti lielām neskaidrībām un manuprāt, viņa sasniegtu nevis to mērķi, kas tiek norādīts pieteikumā pēc tiesiskās palāvības principa, bet taisni darbotos tam pretī. Ja pašreizējie īpašnieki ir paļāvušies, ka šādas lietas ir, ja viņi likumīgi šos īpašumus ir ieguvuši un likumīgi ir nostiprinājuši Zemes grāmatā, tad tagad atcelt 3.punktu nozīmētu pakļaut šo lietu vēlreizējai reformai, pilnīgi neskaidros apstākļos.

Bez tam, šāda 3.punkta atcelšana jau neko neradītu vietā, jo Satversmes tiesa ar savu spriedumu nevar noteikt jaunus ierobežojumus jeb 3.punkta jaunu redakciju.

Līdz ar to šis jautājums atkal būtu jāskata likumdevējam.

Un visbeidzot. Man gribētos vērst tiesas uzmanību uz to, ka šajā lietā patiešām ir ļoti daudz tādu materiālu, kas varbūt raksturo situāciju, kas ir radusies ap Rīgas kinostudiju un konkrēto divu bijušo īpašnieku tiesību atjaunošanu, taču man liekas, ka šie dokumenti ir nepietiekami. Es vēl gribētu teikt vēl vairāk, ka pilnīgi nepietiekami, lai spriestu par visa 3.punkta atcelšanu, jo patiesībā šeit tiek pieminēts tikai viens objekts, pie kam šeit tiek pieminēts viens objekts nevis no tā likuma, par ko ir strīds šajā konkrētajā gadījumā, bet no pavisam cita likuma, kas šinī gadījumā Satversmes tiesā nemaz netiek apstrīdēts,

Pie šādiem apstākļiem es lūdzu pieteikumu atzīt par nepamatotu un noraidīt. Paldies.

A.Endziņš

Paldies, Kusiņa kungs.

Vai tiesnešiem ir jautājumi? Čepānes kundze, lūdzu!

I.Čepāne

Kusiņa kungs, man jums tāds jautājums. Sakiet, lūdzu, vai apstrīdēto likumu var īstenot dzīvē šī 12.panta pirmās daļas 3.punktu, ja Ministru kabinets nav realizējis šajā te likumā, kur ir uzskaitīti izglītības, kultūras un zinātnes objekti, 7.pantā minētās darbības?

Ja jūs paskatījāties lietas materiālos, tad jūs redziet, kādas ir šīs darbības bijušas. Tur, piemēram, ir norādītas tikai juridiskās adreses faktiski šajā te likumā un materiālos, ko Ministru kabinets ir darbojies, tur ir rakstīts tā: ēkas, ēku komplekss, pamatēkas... Nu man liekas, ka šeit taču arī nebija zināma nepieciešamā platība šiem objektiem. Mēs nekur neredzējām, kas ir nepieciešams šo ēku un būvju uzturēšanai.

Un treškārt vēl. Kas tad noteica šīs platības šiem objektiem? Kas noteica? Vai tur 3000, vai tur 6000... ņemot vērā to, ka tajā rajonā tomēr tā zeme ir diezgan dārga. Kas to ir tiesīgs darīt - rīkoties šādā veidā, jūsuprāt?

G.Kusiņš

Kā jau es norādīju, šajā likumā ir 7.pants, kurā ir dots šis deleģējums, ka Ministru kabinetam būtu jāapstiprina šis konkrētais objektu sastāvs. Tajā pašā laikā, manuprāt, lietā netiek apstrīdēts šis Ministru kabineta pieņemtais dokuments.

I.Čepāne

Es jums jautāju...

G.Kusiņš

Es saprotu, ka viņi ir ļoti ciešā kopsakarībā, taču es neredzu, ka šī tiesību norma būtu pieņemta tā pieņemšanas brīdī... ka viņa būtu pieņemta, pārkāpjot Satversmes 1. vai pārkāpjot Satversmes 105.pantu.

Es varu piekrist, ka šīs Ministru kabineta darbības vēlākās tika veiktas ne tajā termiņā, kas šeit ir norādīts 7.pantā, bet daudz ilgākā laikā. Bet tieši tādēļ es arī uzdevu jautājumu pieteikuma iesniedzēju pārstāvim, vai gadījumā, ja šī darbība būtu bijusi veikta laikā, vai šādas problēmas nebūtu radušās.

I.Čepāne

Piedodiet, jūs neatbildējāt uz manu jautājumu. Es jautāju, vai vispār Ministru kabinets līdz šai dienai šādas darbības ir veicis. Un kas tad galu galā nosaka šī zemes gabala lielumu? Vai dot 6000 vai 3000? Piemēram, sarakstā ir iekšā Latvijas Universitāte, Tehniskā universitāte. Kas tad būs tas, kas noteiks? Rektors? Izglītības ministrs? Vai Finanšu ministrija? Vai Privatizācijas aģentūra? Vai Nekustamā īpašuma aģentūra? Mans jautājums ir tāds: vai šo tiesību normu - 12.panta pirmās daļas 3.punktu - attiecībā par kultūras un zinātnes objektiem vispār var piemērot praksē, ja nav šī izpildes mehānisma.

G.Kusiņš

Likumdevējs ar šo normu ir deleģējis Ministru kabinetam šo lietu apstiprināt. Valdībai no tā, es saprotu, ir pienākums šo lietu veikt atbilstoši likumā noteiktajam deleģējumam. Tātad viņam tas ir jāizdara. Šeit ir pat attiecīgās ministrijas pieteikumi. Tātad, manuprāt, ir pilnīgi skaidrs, ka attiecīgajai ministrijai, ņemot vērā to, cik katram objektam ir nepieciešams viņa funkcionēšanai nepieciešamās zemes, šo lietu arī veikt. Mūsaprāt, tas nebija likumdevēja pienākums uzlikt un precīzi norādīt, kura institūcija šinī gadījumā uzmēra, kura institūcija nosaka, vai būs 3000 vai būs 6000. Es pieņemu, ka šinī gadījumā, ja mēs abstrahējamies no šīs lietas attiecībā uz Kinostudiju, likums jau nedod konkrētus kritērijus, ka ir nepieciešams Kinostudijai atstāt 6 hektārus zemes. Tāpat likums arī nesaka, ka Kinostudijai ir jāatstāj tikai 3 hektāri zemes. Līdz ar to tā, manuprāt, nav strīda būtība. Manuprāt, likumdevējs ar savu tiesību normu bija uzlicis valdībai par pienākumu un bija pateicis, ka tas ir organizējams caur attiecīgajām ministrijām un Ministru kabinetam bija jāizpilda šis likumā dotais deleģējums un šis objektu sastāvs bija jāapstiprina.

Lietā nav dokumentu, kas apstrīdētu šos Ministru kabineta dokumentus... Es jums varu piekrist, ka viņi ļoti ilgi to ir darījuši un patiesībā viņu bezdarbības jeb, nu, es teiktu, nemākulīgās rīcības jeb vēl kaut kā varbūt to lietu var klasificēt. Šāda situācija ir izveidojusies, bet, manuprāt, tas nemaina šo 12.panta 3.punktu. Šie objekti ir ar likumu noteikti, viņu juridiskās adreses ir zināmas un manuprāt nevar izveidoties tāda situācija, ka pilnīgi precīzi zinot, ka teiksim, tas ir Šmerļa ielā 3, kā tur bija tā adrese, ka pilnīgi viss tiek atdots apzinoties, ka Šmerļa ielā 3 vairs nepaliek pilnīgi neviens kvadrātmetrs zemes.

I.Čepāne

Sakiet, lūdzu, vai šo kultūras, zinātnes un izglītības objektu privatizācijas rezultātā tie maina kultūras objektu statusu?

G.Kusiņš

Nekādā gadījumā. Tas ir noteikts arī šajā likumā, ka šis objektu statuss saglabājas tām iestādēm, kuras pārmanto minēto iestāžu tiesības un pienākumus.

I.Čepāne

Ja īpašnieks atjauno īpašuma tiesības? Tad taču nemainās šī objekta statuss, ne? Zem šī objekta zeme... vai mainās?

G.Kusiņš

Manuprāt, šeit ir tieši tas, ko es savā atbildes runā arī teicu. Manuprāt, šeit mēs runājam nedaudz par divām dažādām lietām. Ja mēs runātu par rezervātiem, kur ir zeme, teiksim, meži vai vēl kaut kāda lieta, bet šobrīd mēs runājam, ka objekts ir Kinostudija. 1940.gadā uz šīs zemes Kinostudijas nebija.

I.Čepāne

Tātad vēl viens jautājums. Sakiet, kāds labums ir sabiedrībai, ja 12.panta pirmās daļas 3.punktā minētajos gadījumos, runājot par izglītības, kultūras un zinātnes objektiem, īpašuma tiesības netiek atjaunotas? Kāds ir labums? Ko gūst sabiedrība, salīdzinot ar to ierobežojumu, kas radās bijušajiem zemes īpašniekiem?

G.Kusiņš

Šeit būtu jārunā par to labumu, ko... Ir jāsaka tā, ka šeit atsevišķi būtu vērtējams, cik būtu šādu objektu. Tieši pat 3.punkts nenosaka konkrēto objektu skaitu. Viņi šobrīd ir uzskaitīti lēmumā apmēram 190, viņi varēja būt 20, un arī tad būtu izpildītas konkrēti šī 3.punkta prasības.

Jautājums par šiem kultūras un zinātnes objektiem ir cieši saistīts ar to, kādu labumu sabiedrība kopumā gūst no šiem kultūras un zinātnes objektiem. Labumu, ko gūst visa sabiedrība kopumā. Tieši tādēļ galvenokārt šie ir tādi objekti, kas ir uzcelti, teiksim, padomju laikā, kā Rīgas Sporta pils un atrodas uz bijušo īpašnieku zemes, vai Rīgas kinostudija. Tajā pašā laikā ir atsevišķi objekti, kas ir bijuši uzcelti kādreiz, bet kuros šobrīd atrodas tādas iestādes, kas tiek uzskatītas par valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektiem. Lai viņu darbībai nebūtu jāpiemeklē citas telpas, lai viņu darbība varētu tikt turpināta tieši tāda pati, kāda viņa bija... un valstij nozīmīga, kāda viņa bija 1995.gadā, likumdevējs atzina par nepieciešamu ar atsevišķu likumu paredzēt, ka būs atsevišķs likums par to, kuri tad ir tie objekti, zem kuriem zemes īpašuma tiesības netiks atjaunotas.

I.Čepāne

Es jums jautāju, sakiet, lūdzu, kāds labums valstij rodas no tā, ka zem šiem objektiem īpašuma tiesības īpašuma tiesības netiek atjaunotas. Proti, zem kinostudijas, zem jūsu minētās Rīgas Sporta pils, kur es nezinu, kāda ir situācija, zem Latvijas Rakstnieku savienības, kur jau sen atjaunotas, zem Rīgas cirka, kur sen atjaunotas, jo Satversmes tiesai jau ir jāizvērtē šis ierobežojums, proti, pēc trijiem kritērijiem, kā jūs ļoti labi zināt. Pirmkārt, ar likumu ir noteikts,

ir leģitīmais mērķis ir, bet kāds ir labums valstij, visai sabiedrībai no tā, ka šeit nav tās privātās īpašuma tiesības, bet, pieņemsim, īpašuma tiesības tiek nostiprinātas kādai ministrijai, Privatizācijas aģentūrai vai Nekustamā īpašuma aģentūrai. Ko sabiedrība no tā iegūst?

G.Kusiņš

Es vēlreiz gribu vērst tiesas uzmanību uz to, ka patiesībā konkrētie objekti ir minēti citā normatīvā aktā, kas šajā pieteikumā nav apstrīdēts...

I.Čepāne

Bet atbildiet, lūdzu, uz manu jautājumu!

G.Kusiņš

... un valsts intereses šinī gadījumā, ja īpašuma tiesības tiek atjaunotas, valstij ir jāmaksā nomas maksa.

I.Čepāne

Tagad nav jāmaksā? Tagad īpašnieks, piemēram, privatizācijas rezultātā... vai netiek maksāti nekāda šeit nomas maksa... tas ir, zemes nodoklis un arī nomas maksa.

G.Kusiņš

Šinī gadījumā jautājums ir par to, kam šī nauda paliek? Valsts institūciju samaksātais zemes nodoklis paliek valsts budžetā. Šeit nav īpašuma...

I.Čepāne

Bet īpašnieks jau arī maksā to nodokli.

G.Kusiņš

Nauda, kas valsts institūcijām tiek piešķirta institūciju uzturēšanai patiesībā, teiksim, zemes nodoklis, kas ir jāmaksā vai nekustamā īpašuma nodoklis, kas ir perspektīvā, patiesībā atgriežas vēlāk budžetā atpakaļ nodokļu maksājumu veidā. Taču, ja šī zeme ir atdota bijušajam īpašniekam, šī nauda no valsts tiek maksāta zemes īpašniekam.

I.Čepāne

Nē, nu to zemes nodokli taču maksā īpašnieks valstij.

G.Kusiņš

Jā, bet būtu jāmaksā šinī gadījumā... ja... kā jau pieteikuma iesniedzējs norādīja, būtu jāmaksā piespiedu noma, būtu nomas attiecības starp šī objekta īpašnieku, kam ir noteikts šis statuss un zemes īpašnieku.

I.Čepāne

Ā... tāpat jūs uzskatiet, ka galvenais ir šī zemes noma, ja?

G.Kusiņš

Nē. Nebūt ne galvenais. Ir jāskatās, kādu iemeslu dēļ katram no šiem objektiem ir noteikts šis statuss, bet šis 12.panta 3.punkts runā par objektiem ar konkrētu nozīmi - izglītības, kultūras un zinātnes objektiem. Tātad katram no tiem ir kaut kāda izglītības nozīme, kultūras nozīme un zinātnes nozīme. Teiksim, Zinātņu Akadēmija. Viņa ir uzcelta uz bijušo īpašnieku zemes un nekādā gadījumā manuprāt nevar runāt par to, ka šim objektam nav izglītības objekta statuss.

I.Čepāne

Bet jūs to pats teicāt: ja tur tiktu atjaunotas īpašuma tiesības un viņam tas statuss netiktu noņemts...

G.Kusiņš

Jautājums ir par to, kāpēc zemes īpašuma tiesības netiek atjaunotas zem šādiem objektiem, jo valstij šinī gadījumā nāktos gan maksāt izdevumus, un īpašniekam netiek atņemtas zemes īpašuma tiesības vispār. Viņam netiek atjaunots īpašums zem šī objekta, bet viņam tiek piedāvāts līdzvērtīgs īpašums citā vietā. Ja mēs runājam par īpašumu kā abstraktu lietu nevis par to, ka katram pienākas tēva zeme, tad šīs personas īpašuma tiesības, ja viņam pienācās, teiksim, 20 hektāri zemes, tad viņam arī ierādīs 20 hektārus līdzvērtīgu citā vietā un šinī gadījumā es neredzu, kur būtu aizskartas bijušo īpašnieku tiesības.

I.Čepāne

Un pēdējais jautājums. Tieši tāds pats, kā Reinholda kungam es jautāju. Sakiet lūdzu, ja šie objekti, liela daļa no šajā sarakstā esošajiem objektiem tiek privatizēti... Sakiet, lūdzu, vai šiem privatizētājiem būs tiesības iegūt zemi īpašumā zem šiem objektiem?

G.Kusiņš

Šobrīd ir jāskatās, kāds šobrīd ir šis zemes statuss, uz kā vārda viņa ir nostiprināta ...

I.Čepāne

Nē, nu viņa ir nostiprināta uz Nekustamā īpašuma aģentūras vai Privatizācijas aģentūras. Bet daļa no šiem objektiem ir privatizēta vai vispār visi viņi ir privatizēti. Vai šie te privatizētāji nevarēs griezties pie Nekustamā īpašuma aģentūras vai pie Privatizācijas aģentūras, lai sagatavo Ministru kabineta rīkojumu par šīs zemes nodošanu privatizācijā.

G.Kusiņš

Manuprāt, kamēr zemes reforma nav beigusies, es domāju, ka šādas tiesības viņiem ir griezties.

I.Čepāne

Nu, protams. Paldies.

A.Endziņš

Vai vēl ir jautājumi Kusiņa kungam?

A.Ušacka

Es vēlētos uzdot dažus jautājumus.

A.Endziņš

Lūdzu.

A.Ušacka

Kusiņa kungs, skatot šo lietu, man liekas, ka patiešām mēs redzam, ka kaut kādā veidā... taisīti ar vispārējās jurisdikcijas tiesas spriedumiem, kaut gan tiešām mēs neesam ceturtnā instance, jo šī lieta ir konstitucionālā sūdzība. Viņa nāk caur konkrētām lietām un jūs pats arī uz viņām atsaucieties un arī analizējiet. Un ļoti interesanti bija dzirdēt jūsu viedokli par to, ka vai šis īpašums ir iegūts likumīgi, vai šis īpašums nav iegūts uz prettiesisku lēmumu pamata. Un tad es sāku domāt par šo jautājumu un es domāju, ka nu no malas izskatās, ka šeit šie cilvēki ir cietuši

divreiz - 1940.gadā, kad viņiem atņēma to zemi un tagad ir 2003.gads. Tātad kaut kas nav pareizi mūsu tiesību sistēmā.

Un ja mēs runājam par to, ka viņiem ir atjaunotas šīs īpašuma tiesības, pēc jūsu uzskata, uz prettiesiska lēmuma pamata, vai tā bija viņu vaina, ka bija šis prettiesiskais lēmums, šo īpašnieku vaina?

G.Kusiņš

Es neuzskatu, ka tā bija īpašnieku vaina.

A.Ušacka

Tātad tas bija labvēlīgs akts šiem īpašniekiem, ja?

G.Kusiņš

Taču es tajā pašā laikā uzskatu, ka tas pats tas pieteikums tagad ir nedaudz par kaut ko citu...

A.Ušacka

Jā, es saprotu, bet nu lai izietu uz kaut ko citu, mums ir jāanalizē arī šo te.

Un vēl mazs jautājums. Vai bija vaina vai nebija vaina...

G.Kusiņš

Protams, ka tie pieteikuma iesniedzēji nav vainīgi pie tā, ka...

A.Ušacka

Jā, tas bija labvēlīgs viņiem akts un mēs zinām un atceramies arī administratīvo procesu. Lai atceltu labvēlīgu aktu, kas kaut ko dod subjektiem, ir vajadzīgs ļoti labs pamatojums... ļoti labs pamatojums un viņš arī ir noteikts Administratīvā procesa likumā jaunajā un vēl spēkā esošajos Administratīvā procesa noteikumos.

Un tātad es gribētu uzdot to pašu jautājumu, ko uzdeva Čepānes kundze, bet drusciņ konkrētāk. Jums varbūt vieglāk būs atbildēt saistībā ar šo lietu, kuru mēs skatām, ar šo konkrēto gadījumu. Nu kur tad bija tā būtiskā sabiedrības interese, lai vajadzētu atcelt šo labvēlīgo tiesisko aktu individuālo attiecībā uz šiem īpašniekiem? Nu konkrēti... kas šajā gadījumā... Man patiešām tas ir ļoti interesanti tāpēc, ka es nejauši pagājušajā svētdienā tur braucu garām un nolēmu paskatīties, tur ir trīs lepnas mājas uzceltas tādas kā pilis, blakus.. Es nezinu, kam viņas

pieder, vai Kinostudijai vai kam citam. Tad tur vēl citi objekti atrodas. Kas tad tur ir tik būtiskas sabiedriskas intereses, ka vajadzēja otru reizi atcelt to labvēlīgo aktu?

G.Kusiņš

Šeit ir jāņem vērā, manuprāt, viena cita... Kas šeit būtu jāņem vērā? Šī lieta patiesībā par 105.panta interpretāciju vairāk saistās ar Civillikuma attiecīgajiem pantiem, nevis par zemes reformu. Ir jautājums, vai civillikuma pants par to, ka īpašumu var atprasīt no prettiesiska valdītāja, atbilst 105.pantam. Šī lieta tieši saistās ar konkrēto lietu un to arī pieteikuma iesniedzēju pārstāvis ir norādījis, ka būtu jāceļ īpašuma prasība un šī lieta par to, ka īpašuma prasība ir tas, ka tām personām, kurām ir īpašuma tiesības atzītas un šinī gadījumā valsts, ja valsts grib savas īpašuma tiesības pamatot, tad valstij būtu jāpamato un jāpierāda, ka tas patiešām pieder vai piekrīt valstij. Valsts uzskatīja, ka šī lieta valstij ir nepieciešama .

Es negribu iedziļināties šīs prasības būtībā. Es pieļauju, ka tas būtu jautājums tiem, kas uzturēja šo prasību valsts vārdā vispārējās instances tiesās, jo mans pienākums ir sniegt paskaidrojumus attiecībā uz 12.panta trešo punktu, bet kādu iemeslu dēļ valsts cēla prasību attiecībā uz konkrēto objektu, man pat tas būtu jautājums tiem, kas šo lietu virzīja. Un katrā ziņā nav zināmi visi šie materiāli. Es pieļauju, ka ne visi materiāli ir šeit pievienoti lietai un līdz ar to varētu sniegt tie pārstāvji, kas ir uzturējuši valsts intereses šinī procesā.

A.Ušacka

Paldies.

A.Endziņš

Paldies. Skultānes kundze, lūdzu.

I.Skultāne

Es tomēr gribētu jūsu viedokli dzirdēt, kā jūs uzskatāt. No kura brīža apstrīdētā norma, tas ir, likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta pirmās daļas 3.punkts attiecībā konkrēti uz zemes neatdošanu, ja uz šīs zemes ir kultūras nozīmes objekts, ar kuru brīdi šī norma varēja tik piemērota, tātad, radīja vai varēja radīt kādas juridiskas sekas? Vai no 20.aprīļa 1994.gada, kad pirmo reizi šajā likumā tika paredzēta tātad šī iespēja neatdot šādas zemes, vai no 15.novembra 1995.gada, kad stājās spēkā grozījumi arī, vai no 4.novembra 1995.gada, kad stājās spēkā likums, kurš noteica šo objektu juridiskās adreses, vai arī tomēr no 1997.gada 19.novembra, kad Ministru kabinets bija izpildījis tātad uzdevumu un noteicis šo

objektu konkrēto sastāvus... adreses, sastāvus un nu konkrētos šos objektus. Tātad no kura brīža šī apstrīdētā norma būtībā varēja tikt piemērota radīt juridiskas sekas.

G.Kusiņš

Protams, ka jūsu uzdotais jautājums precīzi atspoguļo... Šo lietu nebija iespējams īstenot pēc 1994.gada 31.marta pieņemtās redakcijas, jo šeit ir tieši dots tas, ka vai ar likumu noteikt valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektus. Šie objekti nebija noteikti. Līdz ar to šeit nevarētu būt pilnīga nekāda pamata teikt, ka šeit ir zināms, kas ir tie objekti un tā tālāk.

Tieši tāpat nav pilnīgi pamatoti arī apgalvots tas tad, kad tika papildināts ar nacionālajām sporta bāzēm. Man pat tā lieta kļuva vēl neskaidrāka, jo likumdevējs papildināja vēl ar vienu iespējamo, teiksim, tādu nosacījumu, bet palika iepriekšējais: ar likumu noteiktie.

Manuprāt, šī lieta ir iespējama no brīža, kad Saeima pieņēma likumu par valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektiem un nacionālajām sporta bāzēm. Šajā likumā ir noteiktas šo objektu juridiskās adreses. Šajā likumā ir noteiktas šo objektu juridiskās adreses.

Bet atbildot pilnīgi precīzi uz jūsu jautājumu, no kura brīža varētu visā pilnībā realizēt šo likumu, bet manuprāt tas iziet ārpus tiem aktiem, kas tiek apstrīdēti. Visā pilnībā to varētu teikt, kad Ministru kabinets ir apstiprinājis tos zinātnes objektu sastāvu, jo tikai tad, kad ir iespējams pateikt, uz cik ēkām, teiksim, kinostudija, vai tur viens paviljons vai divi, trīs, vai palīgēkas, garāžas vai vēl kaut kas... jo diez vai garāžai ir kaut kāda kultūras objekta raksturs. Tikai tad bija iespējams visā pilnībā realizēt, bet, manuprāt, tas, ka pieteikuma iesniedzējs pamatoti vai nepamatoti uzskata, ka ir noticis viņu īpašuma tiesību un varbūt cilvēktiesību aizskārums, nav nekādi saistāms ar to, ka likumā šāds ierobežojums jau pastāvēja, jo nevar atcelt šādu ierobežojumu, kas likumā jau ir pastāvējis no 1995.gada ir pilnīgi skaidrs, ka šī teritorija, šī juridiskā adrese ir skaidra. Teiksim, Šmerļa iela 3, laikam, ja iet runa attiecībā uz Kinostudiju.

Tad, manuprāt, nevar būt lēmums, kas pilnīgi visu, kas ir Šmerļa ielā 3 atdod bijušajam īpašniekam. Tas ir pilnīgi pretēji šīs tiesību normas būtībai. Pat nezinot, kāds ir objekta sastāvs, pat ja tur tikai viens kvadrātmeters paliek. Tāda ir atbilde.

I.Skultāne

Bet ja nav skaidrības, kāds ir tas objekts, cik liels... Es jautāju arī tādēļ, ka skatoties no Saeimas stenogrammām apspriežot likumprojektu par šo objektu saraksta apstiprināšanu, ka deputāti ir vairākkārt norādījuši, ka nav skaidrs, uz kādām teritorijām un kādiem īpašumiem pretendē katra no šinī sarakstā esošajām iestādēm. Mēs Saeimā fiksējām tikai to juridisko personu sarakstu, kas var pretendēt uz valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektu

statusu. Tādam ir jābūt pamatprincipam. Un tālāk jau konkrētais objektu saraksts precizētais variants top Ministru kabinetā, atsaucoties tiešām uz likumu, kur ir definētas tieši šīs juridiskās personas. Tātad ir skaidrs, ka nav... faktiski tikai likums viens nevar darboties.

G.Kusiņš

Jā, es jums varu piekrist, ka likums viens pats nevar dot atbildes uz pilnīgi visiem jautājumiem. Teiksim, uz konkrēto pieteikuma iesniedzēja jautājumu, vai tur ir nepieciešami 6 hektāri vai pietiek ar 3 hektāriem.

Taču tajā pašā laikā es negribu piekrist, ka tas, ka likumā ir norādīta šī konkrēta adrese, ir... viņa taču tur ir norādīta. Tas nav nezināma vieta. Tā vairs nav nezināma vieta.

Protams, ka Ministru kabineta darbība, ja viņa šo objektu sastāvu būtu apstiprinājusi, novērš visas iespējamās neskaidrības. Manuprāt, neskaidrības varēja rasties un arī tiesneses Čepānes norādītais attiecībā uz cirku un attiecībā, teiksim, uz Leļļu teātri un vēl kaut kādiem atsevišķiem objektiem, kur tiesās ir bijušas skatītas šīs lietas un diskusijas ir notikušas, pieļauj to, ka šī Ministru kabineta darbība, ka netika noteikts šis objektu sastāvs, patiešām ir radījusi lielas neskaidrības. Bet no tā jau nemainās, manuprāt, pati lietas būtība. Ja Leļļu teātrim, teiksim, dzīvojamo māju atdeva bijušajam īpašniekam, bet pašu teātri paturēja, tad, teiksim, ir pilnīgi skaidrs, ka tiesa šeit atrada pareizo izeju no tās situācijas, kas bija, ka Leļļu teātrim bija noteikts šis statuss, bet attiecībā uz to dzīvojamo māju, kur dzīvoja īrnieki, protams, ka tas nē. Visā pilnībā un bez jebkādām, teiksim, tālākām neskaidrībām šo lietu varēja, protams, realizēt tikai tad, kad Ministru kabinets bija noteicis precīzi šo objektu sastāvu. Bet tas nebūt nenozīmē, ka bija jāpieņem lēmums atdot kaut ko, neskatoties uz to, ka likumā tas jau tika ierakstīts, ka šis ir objekts.

I.Skultāne

Nu un sakiet, lūdzu, tad cik ilgi būtu bijis jāgaida, kad būs novērstas visas tās neskaidrības. Īpašnieks ir iesniedzis visus dokumentus. Šis jautājums varētu tikt izlemts... Cik ilgi var, teiksim, atlikt šī jautājuma izlemšanu?

G.Kusiņš

Manuprāt, šeit nav iespējams, teiksim, šādus konkrētus kritērijus izvirzīt - dienās vai... Man liekas, ka šeit ir divas lietas.

Pirmkārt, man liekas, ka objektu saraksts bija ļoti liels. Es šeit skaitīju - 190 objekti. Un lietā bija arī laikam Mottes kunga vēstule, kurā viņš analizē šo situāciju un norāda, kas ir

jāizdara, kas nav izdarīts, cik šādi objekti ir Rīgā, cik ir ārpus, cik ir nepieciešami finansu līdzekļi, lai šādu lietu izdarītu. Manuprāt, nosakot šādu lielu objektu skaitu, tas tad arī bija pirmais priekšnoteikums, ka to diez vai būs iespējams veikt, teiksim, divu mēnešu laikā.

Tajā pašā laikā man liekas, ka bija iespējams atlikt galīgo lēmuma pieņemšanu, neaizskarot īpašuma tiesības pēc būtības. Manuprāt tas, ka šīs īpašuma tiesības tika atjaunotas un tagad bijušie īpašnieki it kā iznāk uz labvēlīga akta pamata, ka viņi šīs īpašuma tiesības ir atjaunojuši, viņi iznāk bez maz tā kā sodīti par to. Bet manuprāt tas, ka šī Kabinetā esošā procedūra bija tik ilga, manuprāt nebūt nebija nu, teiksim, likumdevēja noteikta tāda lieta. Šī lieta bija ārpus likumdevēja 12.panta 3.punkta. Likumdevējs ar likumu bija noteicis šos objektus un bija deleģējis Ministru kabinetam noteikt precīzi šo objektu sastāvu. Līdz ar to, manuprāt, nav... nu, tam jautājumam nav tiešas tādas saiknes ar 12.panta 3.punktu. Protams, ka visā pilnībā viņš varēja darboties tad, kad tas tika izdarīts, bet tas nebūt nenozīmē, ka viņš bija jāpiemēro pilnīgi pretēji tam, tai idejai, ko likumdevējs šajā lietā bija noteicis.

A.Endziņš

Ir vēl jautājumi?

Man būtu Kusiņa kungam jautājums. Jūs minējāt, ka labvēlīgs lēmums bijušajiem zemes īpašniekiem... Sakiet, ja 1995.gadā Saeima pieņēma šo likumu par izglītības, zinātnes un kultūras objektiem un šajā likumā ir norādīts 4... panta 26.punktā Rīgas kinostudija un norādīts Rīga, Šmerļa ielā 3. Vai, teiksim, tehniskās inventarizācijas biroja materiālos jebkuram objektam pastāvēja šis inventarizācijas akts, kas tur tajos objektos ir iekšā vai nē?

G.Kusiņš

Es nevarēšu atbildēt uz šo jūsu jautājumu. Es nezinu attiecībā uz inventarizācijas lietām. Es pieļauju, ka padomju laikā objektiem pastāvēja inventarizācijas lietas un bija iespējams noteikt, kas atrodas pēc konkrētas adreses. Es pieļauju, ka Rīgas Kinostudija saņēma pasi pēc konkrētas adreses un visas pārējās lietas. Es pieļauju, ka inventarizācijas lieta bija kaut kā piesaistīta šai konkrētajai adresei. Es konkrēti nevaru atbildēt.

A.Endziņš

Mans jautājums ir saistīts ar to, ka pēc tam jau valdības rīkojumā šī adrese ir papildināta tikai uz pamatēku kompleksu.

G.Kusiņš

Es pieļauju, ka tas jau arī... Es, atbildot uz vienu iepriekšējo jautājumu jau norādīju, ka manuprāt ne visas ēkas būtu atzīstamas tādas, kas ir ar tādu nozīmi - izglītības, kultūras un zinātnes objekti... Ja šajā konkrētajā juridiskajā adresē, Šmerļa ielā 3, vēl bija padomju laikā uzceltas vēl kaut kādas citas ēkas, kam ar kinostudiju varbūt bija kaut kāda pastarpināta saikne, apsardzes, teiksim, ēkas jeb vēl kaut kas cits, tam, protams, nekādā gadījumā nav kultūras objekta statuss. Es pieļauju, ka tad, kad precizēja šo objektu sastāvu... patiešām tie atšķiras, ir pamatēkas, ēkas, ēku kompleksi un ir ļoti dažādi tas norādīts. Bet šeit būtu jārunā precīzi par to, cik daudz zemes tad ir nepieciešams šo pamatēku kompleksa darbībai un lai Rīgas kinostudija varētu darboties.

A.Endziņš

Lūdzu!

I.Čepāne

Man ir tikai viens jautājums. Kusiņa kungs, vai tur pašlaik ierīkotā slidotava šajā teritorijā ir zem Rīgas kinostudijas kā valsts nozīmes kultūras objekta statusā?

G.Kusiņš

Jā, es saprotu jūsu jautājuma būtību. Bet manuprāt tas, ka tur ir slidotava, nekādā gadījumā neizslēdz, ka tur ir arī kinostudija.

I.Čepāne

Uz šīs zemes, ko īpašniekiem neatdeva atpakaļ?

G.Kusiņš

Uz šīs teritorijas atrodas kinostudija. Es pieļauju, ka ja tur ir slidotava izveidota, tad, protams, ka slidotava nav kaut kāds izglītības, kultūras objekts. Bet, ja kinostudijas darbībai bija nepieciešama konkrēta zemes platība ... Es šeit nevaru runāt par to, vai viņai bija nepieciešami 3 hektāri vai 6 hektāri, jo tas patiesībā nav norādīts 12.panta 3.punktā, cik hektāru pienākas. Ir pateikts, ka ir objekti, un tādā gadījumā, ja kāds ir veicis kādu antikonstitucionālu darbību pretēji Satversmes 5.pantam, tad varbūt tas ir Ministru kabinets vai kāda institūcija, bet katrā ziņā nekas te neizriet no šī prasības pieteikuma, ka šeit ir pārkāpts tas, kas ir minēts 105.pantā un tas būtu kaut kāds cits objekts.

A.Endziņš

Paldies. Vai vēl ir jautājumi? Pieteikuma iesniedzēju pārstāvim? Lūdzu!

V.Reinholds

Man ir tāds jautājums. Turpinot šo jautājumu par to, kad varēja tikt realizētas šīs likuma normas par zemes neatdošanu. Vai jums ir zināms, ka Ģenerālprokuratūras personā Valsts tiesību aizsardzības departaments 1999.gada 23.martā iesniegtajā prasībā prasīja...

G.Kusiņš

Tas dokuments ir lietas materiālos?

V.Reinholds

Jā... Nu, jautājums varētu būt tāds: vai šobrīd ir skaidrs, kādā veidā un kas ir šo uzmērījumu veicis un devis to atzinumu, ka Lazdai un Abulam šīs no viņu īpašuma izņemamais zemes gabals ir šie 6 hektāri? Kas to ir noteicis? Ar kādu aktu ir konkretizēts šis zemes gabala apmērs. Es jau vērsu jūsu uzmanību, ka tur sarakstā ir minēts kinostudijas... savā laikā tika minēts, ka tur vajag tikai 30 hektārus... Bet tam nav juridiskas nozīmes, jūs jau to minējāt šinī gadījumā. Bet kas ir noteicis, ka vajag 6,1...

G.Kusiņš

Bet, manuprāt, ja tam nav nozīmes, vai 3 vai 6, tad nav arī nozīmes tam, kas to nosaka, jo šinī gadījumā es jums nevaru atbildēt uz konkrēto jautājumu, kas to ir noteicis, jo patiesībā es negribētu, lai Satversmes tiesā šeit tiktu izskatīts, vai pareizi vai nepareizi ir noteikts objektu sastāvs konkrētajā vispārējā tiesā izskatāmajā lietā. Jo, manuprāt, ne par to ir šis strīds šeit. Strīds ir par to, vai 12.panta 3.punkts atbilst Satversmes 105. un 1.pantam. Un tā lieta, kas ir šī gadījumā pamatā, ir pavisam cita. Un manuprāt, Satversmes tiesa šeit nevar pateikt, ka tas bija likumīgi vai nelikumīgi, 3 vai 6 hektāri... Es domāju, ka tas būtu nepamatoti prasīt arī man, lai es pateiktu, kā būtu jārikojas, vai ir pareizi vai nepareizi.

V.Reinholds

Tad varbūt tādā aspektā man būtu tikai viens jautājums, lai būtu skaidrs jūsu viedoklis.

Jūs minējāt, ka jūs saskatāt to valsts ieinteresētību jeb valsts labumu tad, kad šis objekts tiek iekļauts šajā nozīmīgo objektu sarakstā, ka neatdodot zemi īpašniekiem... tāpēc valsts

ieguvums būs šie 3,5% no kadastrālās vērtības nomas maksas. Pareizi es jūs sapratu? Ka tas būs valsts ieguvums?

G.Kusiņš

Tie ir vairāki apstākļi. Pirmkārt, ir nepieciešams, lai šis objekts turpinātu pastāvēt. Turpinātu funkcionēt. Un šeit ir varbūt arī netieša atbilde uz to jūsu sākumā minēto par to, kāda ir atšķirība starp vispārizglītošajām skolām un sporta skolu. Nu atšķirība starp vispārizglītošajām skolām un sporta skolām ir tāda, ka vispārizglītojošo ir daudz un sporta skolas ir tikai dažas. Ja mēs uzskatām, ka šo lietu var novest ar tādiem apgrūtinājumiem un ar tādiem valsts izdevumiem, ka valsts vairs nevarēs šo lietu veikt visā pilnībā, tādā gadījumā tiek apdraudēta pati šo objektu pastāvēšanas būtība.

V.Reinholds

Kādā veidā zemes īpašnieks...

A.Endziņš

Es atvainojos, Reinholda kungs, varbūt tāda piezīme... Vai nu es lūgtu Gunāru Kusiņa kungu apsēsties jeb arī jūs piecelties... ir savstarpēja cieņa... Kusiņa kungs jums uzdeva savus jautājumus stāvot kājās.

V.Reinholds

Jā, jā, es sapratu... Es atvainojos...

Nu, jautājums bija tāds: kādā veidā pie pastāvošās zemes īpašnieku un objektu šīs zemes attiecību prakses zemes īpašnieks var traucēt vai, kā jūs teicāt, apdraudēt objektu pastāvēšanu? Kādā veidā viņš to var izdarīt? Kā viņš apdraud objektu pastāvēšanu?

G.Kusiņš

Manuprāt jūs jau pieminējāt arī sākotnēji savā runā to, kā valsts rīkojās, dodot hipotekārus kredītus un savienojot zemes un ēkas īpašumu vienā īpašumā 30-jos gados. Arī tad bija viens no pamatiem, kāpēc ir jābūt ēkai un zemei vienai īpašniekam, kā tas ir normāli pēc Civillikuma. Mēs nevaram apzināti teikt, ka ir ēka un ir zeme un tagad attiecībā uz zemi piesakās īpašnieks un teiks... ka uz šīs ēkas atrodas Zinātņu Akadēmija un ir pilnīgi skaidrs, ka tas zemes īpašnieks šo Zinātņu Akadēmiju neiegādāsies īpašumā, bet tajā pašā laikā mēs esam

ieinteresēti un valsts ir ieinteresēta īpašuma tiesību sakārtošanas rezultātā un tas arī bija viens no zemes reformas mērķiem, lai zemes īpašnieks un ēkas īpašnieks būtu viens un tas pats.

V.Reinholds

Nu, protams, tam var pilnīgi piekrist. Tikai tagad tad uzreiz ir jautājuma otrā daļa. Un kāpēc tad un kāda atšķirība tūkstoš vispārizglītojošās skolas... Kur tad ir šī atšķirība? Tur nevajag zemi un īpašniekus savienot vienā personā?

G.Kusiņš

Es saku, ka ir vairāki apstākļi. Es...

V.Reinholds

Nu bet kāpēc ir izdalīta kinostudija?

G.Kusiņš

Es man jums būtu pretjautājums. Kāpēc jūs neapstrīdat kinostudiju? Jūs savā prasības pieteikumā neesat apstrīdējis to likumu, kurā ir Kinostudija iekšā. Ja jūs būtu apstrīdējis šo likumu, tad būtu, acīmredzot, pavisam cita diskusija. tad būtu pamats diskutēt par to, vai kinostudija pamatoti vai nepamatoti ir iekļauta šajā objektu sarakstā. Bet šobrīd jūs apstrīdat visu 3.punktu. Un patiesībā izveidojas tā, ka nu... ja vispārējās jurisdikcijas tiesā tiktu izskatīta lieta par kādas personas nonāvēšanu un vainīgais uzskatītu, ka viņš ir nogalinājis aiz neuzmanības un tiesa uzskatītu, ka ir slepkavība pastiprinošos apstākļos un viņam piemērotu slepkavības pantu... tā tad tiesa, lūk, piemēro slepkavības pantu...

Manuprāt, ja jūsu prasība būtu vērsta pret to normatīvo aktu, kas ir visas šīs lietas pamatā, acīmredzot, būtu cita diskusija, bet šobrīd jūs ar vienu faktu mēģināt pamatot, manuprāt, pilnīgi ne vispusīgi, kā prasa, lai būtu juridiskais pamatojums... jūs mēģināt pamatot ar vienu faktu, lai pilnīgi atceltu visu 3.punktu. Manuprāt, tas ir pilnīgi nesamērīgi.

V.Reinholds

Jā... Tur mēs izteiksim savus viedokļus, bet tagad es tādu konkrētu atbildi arī nedzirdēju.

Tā tad viens no tiem momentiem, ko valsts iegūs, ir tas, ka viņai nav jāmaksā nomas maksa. Jūs teicāt, ka tas nav vienīgais. Tad tālāk jūs minējāt: lai varētu objekts pastāvēt, lai neapdraudētu viņu, vajag šādu zemes īpašuma kārtību noteikt. Es jums uzdevu jautājumu: kādā veidā zemes īpašnieks var apdraudēt objektu, uz ko jūs neatbildējāt. Varbūt jūs tomēr atbildēsiet

konkrēti kā jurists, kādā veidā... vienalga, nerunāsim konkrēti par diviem maniem pārstāvam, kādā ziņā, ja viņiem atjauno zemes īpašuma tiesības, bez tā, ka viņi saņem šos 5%, kādā veidā viņi var apdraudēt jebkuru objektu? Arodvidusskolas? Tirdzniecības tehnikumu, medicīnas skolu? Kādā veidā viņi apdraud objekta funkcionēšanu? Kā?

G.Kusiņš

Šajā 3.punktā patiešām ir daudz dažādi objekti. Es jau savā atbildes runā teicu. Šeit ir valsts īpaši aizsargājami dabas objekti. Tas acīmredzot ir vislabākais piemērs, ja jūs... ņemta, teiksim, kur ir ēkas un zemes, tad te mēs uzreiz nonākam situācijā, kad ir pilnīgi atšķirīga situācija. Bet ja mēs atjaunotu īpašuma tiesības, kur ir valsts īpaši aizsargājami dabas objekti vai to daļas, tādā gadījumā manuprāt mums situācija ar to milzīgo sabiedrības sašutumu, kas ir radies par Jūrmalas apbūvēšanu un visām pārējām lietām būtu daudz sliktāka. Ja mēs būtu atjaunojuši īpašuma tiesības rezervātos, kas, neapšaubāmi, ir glītas un skaistas vietas... bet, es šaubos, vai šie rezervāti būtu tādi, kādi viņi ir šobrīd.

Tieši tāpat mēs varam skatīties par pārējo, kas ir minēts 3. punktā. Ielas, tilti, tuneļi, ceļu pārvadi, dzelzceļa līnijas un ostas. Mēs varam atrast ļoti daudz tādas vietas, kur šis labums ir skaidri saskatāms.

V.Reinholds

Nu bet jūs... Bet par kultūras un izglītības objektiem. Uz rezervātiem, uz ielām, tuneļiem, celtnēm... labi, sašaurināsim, teiksim, tas jautājums jau nebija uzdots par rezervātiem. Jautājums bija uzdots par kultūras objektiem, kādā veidā zemes īpašuma tiesību atjaunošana vara apdraudēt šī objekta funkcionēšanu. Konkrēts jautājums. Ja jums ir viedoklis, ka kaut kādā veidā viņi var apdraudēt, tad izsakiet, bet nu ja nav, tad nav.

G.Kusiņš

Jā, mēs uzskatām, ka šis 3.punkts ir aplūkojams kopsakarībā, saistībā ar valsts ekonomisko tālāko attīstību, ar zemes reformu, ar zemes racionālu izmantošanu un visu pārējo.

V.Reinholds

Paldies.

A.Endziņš

Paldies. Vai vēl ir kādi jautājumi? Nav. Paldies.

Tiesa pasludina pārtraukumu līdz pulksten 14.00.

Pēc pārtraukuma tiks uzklausītas pieaicinātās personas.

(Pārtraukums)

A.Endziņš

Turpinām tiesas sēdi.

Tiks uzklausītas pieaicinātās personas. Un kā pirmā - zvērināta advokāte Zelmenes kundze, kura pārstāv Ministru kabinetu.

Lūdzu! Jums ir būtībā jautājums, kas ir saistīts ar likumu "Par valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektiem un nacionālajām sporta bāzēm"... šā likuma 7.panta izpildi, kas uzliek par pienākumu Ministru kabinetam noteikt šo sastāvu. Ko jūs varat šajā aspektā teikt?

M.Zelmene

Par nosauktā likuma 7.panta izpildi attiecībā uz Ministru kabinetu es varu paskaidrot sekojošo.

Ministru kabinets jebkādos lēmumus varēja pieņemt tikai pēc tam, kad bija saņemta pietiekama informācija no Finanšu ministrijas. Un, kā mēs redzam no likuma, 7.pants, nosaka, ka Finanšu ministrija vispirms apkopo attiecīgo ministriju pieteikumus. Likums "Par valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektiem un nacionālajām sporta bāzēm" stājās spēkā 1995.gada 4.novembrī un tātad saskaņā ar šo likumu līdz 4.janvārim Finanšu ministrijai bija jāiesniedz Ministru kabinetā jau tātad šo objektu saraksts apstiprināšanai. Nu diemžēl, gatavojoties šai lietai, es skaidroju arī, kāpēc tas netika izdarīts šajā likumā noteiktajā termiņā. Finanšu ministrijā man paskaidroja, ka nu, protams, likums ir izpildāms nevis apspriežams, bet Finanšu ministrijā man paskaidroja, ka šis termiņš bija nereāls, jo pirmām kārtām bija vajadzīgs saņemt informāciju un apkopojumu no Izglītības un zinātnes ministrijas, kur šo objektu bija pietiekami daudz, apmēram 50 sākotnējā variantā un arī bija jāsaņem pieteikums no Kultūras ministrijas. Arī šo objektu bija pietiekami daudz, lai nevarētu to visu tik ātri izdarīt. Bez tam, likums stājās spēkā gada beigās, kad Finanšu ministrija principā ir nodarbināta ar budžeta izstrādi un apstiprināšanu, līdz ar to tika paskaidrots, ka šis termiņš - 2 mēneši - bija absolūti nereāli izpildāms.

Nu, kā mēs redzam arī no tiem materiāliem, ko Ministru kabinets ir atsūtījis pēc pieprasījuma Satversmes tiesai, tad no Kultūras ministrijas šāds pieteikums par šiem kultūras objektiem un to sastāvu Finanšu ministrijā pirmo reizi ir iesniegts 1996.gada 23.februārī. ar vēstuli, kuras pielikumā ir nosaukti 47 vai 48 objekti un tanī skaitā ar kārtas numuru 37 ir arī

Rīgas kinostudija ar adrese Šmerļa ielā 3. Un šajā te pirmajā vēstulē arī 1996.gada 23.februāra vēstules pielikumā vēl ir arī Kinodokumentu arhīvs ar šādu pašu adresi un kārtas numuru 46.

Ministru kabineta sastāvs un darbinieki ir mainījušies. Es nevaru tā konkrēti paskaidrot, kas tur likās... Finanšu ministrija šo vēstuli uzdeva pārstrādāt Kultūras ministrijai, jo tur par daudziem objektiem bija neskaidrības. Un līdz ar to nākamā informācija, ko Kultūras ministrija ir iesniegusi finanšu ministram, tas arī ir atsūtīts kā materiāls Satversmes tiesai. Tātad 1997.gada 7.aprīlī ir nākošā Kultūras ministrijas vēstule ar šo kultūras un valsts nozīmes kultūras objektu sarakstu pielikumā. Arī šajā sarakstā ar kārtas numuru 37 ir minēta Rīgas Kinostudija ar adresi Šmerļa ielā 3.

Tālāk. Finanšu ministrija savu jau apkopoto informāciju tātad gan par kultūras objektiem, gan par izglītības un zinātnes objektiem ir nosūtījusi Ministru kabinetam 1997.gada 7.jūlijā. Arī par to ir dokumenti iesniegti Satversmes tiesā.

Nu... un Ministru kabinets šo jautājumu ir skatījis sēdē, arī ir atsūtīts protokols par to, 1997.gada 19.novembrī.

1997.gada novembrī skatot šo jautājumu Ministru kabinets ir nonācis pie secinājuma, ka faktiski līdz galam šo objektu sastāvs nav noprecizēts. Un konkrēti nav precīzi zināmi zemes gabalu lielumi un izmēri, izvietojums un tā tālāk, jo šo jautājumu var izlemt tikai tos saskaņojot un izstrādājot kopā ar Valsts zemes dienestu, jo voluntāri neviena ministrija, arī finanšu ministrs nevar pateikt, cik ēkas uzturēšanai zeme ir nepieciešama, kādas ir varbūt kaimiņu zemju robežas un daudz citi tādi jautājumi, par ko ir informācija tikai Valsts zemes dienestā.

Un tieši tādēļ 1997.gada 19.novembrī, skatot šo jautājumu, arī Ministru kabinets ir nolēmis uzdot tātad ieinteresētajām ministrijām šos tieši attiecībā uz... apstiprinot par pamatu šos kultūras, izglītības un zinātnes objektus ar tām adresēm, kas ir norādītas šajos pieteikumos un finanšu ministra apkopojumā. Tomēr ir uzdots precizēt pie šiem objektiem piesaistāmā zemes gabala konkrētus lielumus, plānus un norādot arī tālāk savā lēmumā, ka pēc katra konkrēta objekta jau tātad Valsts zemes dienesta izdarīto mērījumu zemes apmēru un izvietojuma precizēšanu par katru šo objektu Ministru kabinets ir gatavs lemt atsevišķi.

A.Endziņš

Tas bija 1997.gadā. Šodien ir jau 2003.gads.

M.Zelmene

Tas ir 1997.gadā... Attiecībā par Rīgas kinostudiju es varu paskaidrot sekojošo, ja ir tieši šis jautājums.

1996.gada 21.februārī Ministru kabinets ar rīkojumu nr.58 ir nodevis privatizācijai valsts akcijas sabiedrību "Rīgas Kinostudija". Bet tur ir nodots... nu... kā bez zemes platībām. Ņemot vērā likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 28.pantā vēlāk izdarītos grozījumus, Ministru kabinets ir izlēmis arī par šo piesaistāmās zemes privatizāciju un šādu rīkojumu Ministru kabinets ir izdevis 1998.gada 21.oktobrī ar numuru 507.

A.Endziņš

Kāds numurs?

M.Zelmene

507.

A.Endziņš

Vai ir kādi jautājumi vēl? Skultānes kundze.

I.Skultāne

Es gribētu precizēt. Vai es pareizi jūs sapratu, ka pēc 1997.gada 19.novembra, kad Ministru kabinets ar protokola lēmumu 64 bija apstiprinājis šos kultūras objektus, vairāk nekādi citi akti nav pieņemti, apstiprinot konkrēto šo kultūras objektu sastāvu, kā to prasa likums "Par valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektiem" 7.pants?

M.Zelmene

Ziniet, es nevaru atbildēt konkrēti, jo Ministru kabineta šis lēmums tajā 19.novembrī 1996.gadā nosaka, ka par katru objektu tiks lemts atsevišķi. Es painteresējos, nākot šeit uz Satversmes tiesu, tieši par šo kinostudijas jautājumu. Vai par tiem citiem sarakstā minētajiem objektiem ir kādi Ministru kabineta rīkojumi vai nolēmumi citi bijuši, es nevaru uz to šobrīd atbildēt.

I.Skultāne

Un konkrēti tāpat par Kinostudiju... tad būtībā ir precizēts šis objekta sastāvs?

M.Zelmene

Jā. 1998.gada 21.oktobrī pieņemot šo rīkojumu tātad ir tanī brīdī precizēts zemes gabala apjoms, lielums un acīmredzot arī izvietojums. Man šī plāna nav, kas ir piesaistāms pie šī objekta privatizējamā Rīgas kinostudijā.

I.Skultāne

Es nesapratu. Tātad tas ir rīkojums nr.507 1998.gada 21.oktobrī. Par ko tas rīkojums bija?

M.Zelmene

Par zemes privatizāciju kopā ar ...

I.Skultāne

Zem kinostudijas?

M.Zelmene

Jā.

I.Skultāne

Bet es atvainojos, uz 1998.gada 21.oktobri Zemes grāmatā bija nostiprināts šis zemes gabals uz Lazdas un Abula vārda. Ja?

M.Zelmene

Jā, es...

I.Skultāne

Tad kā viņi varēja lemt par privatizāciju, ja vēl nebija izlemts jautājums par...?

M.Zelmene

Es sīkāk varbūt nezināšu pateikt, bet tur Kinostudijai ir piesaistīta arī zeme, kur nav bijuši pieteikušies mantinieki. Un tā zeme ir 5911 m² platībā un Zemes grāmatā nostiprināta Privatizācijas aģentūrā. Pamatojoties uz šo Ministru kabineta lēmumu... rīkojumu 1998.gada 21.oktobrī. Par šo zemi, kas bija atdota bijušā īpašnieka mantiniekiem, par to tur vēl notiek strīdi un līda ar to Ministru kabinets precizēs...

I.Skultāne.

Bet tad šobrīd nav vēl precizēts tas kinostudijas objekta sastāvs un nepieciešamā zeme?

M.Zelmene

Ir precizēts, cik ir nepieciešams to būvju uzturēšanai, kas vajadzīgs... kas ir kinostudijas ēkas.

I.Skultāne

Un cik tad tā ir?

M.Zelmene

Man, atklāti sakot, Privatizācijas aģentūra to šorīt pat vēl no rīta nevarēja noprecizēt. Viņi man atsūtīja pa faksu datus par to, kas ir nostiprināts Zemes grāmatā, bet viņi man arī paskaidroja, ka kamēr viņi nav Zemes grāmatā ierakstījuši, viņi to... un Ministru kabineta lēmumā ir tikai saraksts.

I.Skultāne

Bet tiesas rīcībā laikiem patreiz nav šāda akta par šo precizēto sastāvu un arī tas rīkojums nr.507. Nav lietas materiālos.

M.Zelmene

Rīkojums nr.507, tas ir NAISā... es viņu šorīt...

A.Endziņš

Vai vēl ir kādi jautājumi? Paldies.

Tiek uzklusīta kā pieaicinātā persona Kultūras ministrijas pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Viktors Skudra.

Lūdzu! Saistībā ar Rīgas kinostudijas kā valsts nozīmes kultūras objekta statusa...

V.Skudra

Godātā Satversmes tiesa! Man šķiet, ka nupat ļoti, kā saka, uz visiem jautājumiem atbildēja Ministru padomes pārstāvis. Un pirms tam par to pašu jautājumu runāja arī Saeimas pārstāvis, Man ir ļoti grūti kaut ko piebilst.

A.Ušacka

Vairāk nav Ministru padomes.

V.Skudra

Atvainojos... Ministru kabinets. Es vēl strādāju Ministru padomē... Es atvainojos.

Man tiešām nebūtu ko piebilst. Es atbalstu Saeimas pārstāvja viedokli, ka konstitucionālā sūdzība kā nepamatota noraidāma.

A.Endziņš

Bet saistībā ar šo objekta...

V.Skudra

Attiecībā uz sastāvu, ja? Kas attiecas... es vairākkārt esmu domājis un

A.Endziņš

Cik ir redzams no lietas materiāliem, tad jūs esat pastāvējis Kultūras ministriju tiesā.

V.Skudra

Jā. Par objekta sastāvu man ir šāds viedoklis, godātie tiesneši. Uz jautājumu, vai varēja būt nostiprināt, neatdot vai konkrēti... konkrētajām personām. Vai tas, ka objekta sastāvs nav noteikts, vai tas liedz atgriezt valstij viņai pienākošos īpašumu? Es domāju, ka nē. Tāpēc, ka primārais ir atzīt valstij un objekta sastāvs jau ir sekundāra lieta. Tas, ka objekta sastāvs nav atzīts, vēl nenozīmē, ka tas nav valsts nozīmes kultūras objekts. Es tā domāju.

A.Endziņš

Lūdzu!

A.Ušacka

Kāpēc vajadzētu tur privatizēt daļu tā zemes gabala?

V.Skudra

Kā - privatizēt?

A.Ušacka

Nu tur taču nodeva privatizācijai daļu, kur visu veidoja... Kāpēc...

V.Skudra

Kinostudiju kā tādu privatizēja...

A.Ušacka

Nē, nē, zemes gabalu...

V.Skudra

Ā, par zemes gabalu tur konkrēti es, godātie tiesneši, nevaru pateikt, kāds bija nolūks Kultūras ministrijai...

I.Čepāne

Man ir daži jautājumi.

A.Endziņš

Lūdzu!

I.Čepāne

Sakiet, lūdzu, es jautāšu to pašu, ko Kusiņa kungam. Ja šī zeme ir privātā īpašumā zem Kinostudijas. Vai mainās šī kultūras vai zinātnes objekta statuss valsts nozīmes?

V.Skudra

Es uzskatu, ka privātīpašnieks ar savu zemi var rīkoties tā, kā viņš uzskata par nepieciešamu.

I.Čepāne

Nē, es jautāju, vai... viņš taču nevar nojaukt to kinostudiju. Vai tad mainās tas statuss tam objektam, ka tur apakšā ir vai nu Privatizācijas aģentūra īpašnieks vai Nekustamā īpašuma aģentūra vai tur Reinholda kunga šīs te pārstāvamās personas...

V.Skudra

Kas mainās no tā, ja ir valsts vai... Nu, pirmkārt, valstij jau, kā Kusiņa kungs teica, lētāk izmaksā...

I.Čepāne

Kādā ziņā?

V.Skudra

Nu, nomas maksa ...

I.Čepāne

Cik tagad ir tā nomas maksa?

V.Skudra

Es nevaru pateikt.

I.Čepāne

A cik kinostudija maksā tagad Nekustamā īpašuma aģentūrai?

V.Skudra

Es nezinu.

I.Čepāne

Bet jūs taču pārstāvat?

V.Skudra

Nu, bet tāpēc, ka šis jautājums, kā es uzskatu, šīs lietas sakarā...

I.Čepāne

Nu bet Kultūras ministrijai ir kāds labums no tā, ka tas ir Nekustamā īpašuma aģentūras tagad īpašumā.

V.Skudra

Es domāju tā par šo jautājumu: Latvijā kinostudija ir tikai viena. Un tā vai citādi mēs tomēr laikam domājam vairāk vai mazāk, vai visi, to es nezinu, ka viņa ir radīta kino uzņemšanai, filmu uzņemšanai.

I.Čepāne

Un tad man ir nākošais jautājums. Vai tā ir tiesa, ka šajā teritorijā, kur strīdas tagad šie bijušie zemes īpašnieki, kuriem viņa ir atņemta, atrodas šī te slidotava?

V.Skudra

Kādreiz laikam neilgu laiku darbojās, bet tagad vairāk nē.

I.Čepāne

Tur ALFĀ ir izlikta uz katra soļa reklāma. Es tur tuvumā dzīvoju.

V.Skudra

Skaidrs... Bet jautājums šeit var būt tādā aspektā traktējams, ka kinostudijai arī kaut kādā veidā ir jāiztiek.

I.Čepāne

Tātad kurai... tai privatizētajai kinostudijai vai tai Kultūras ministrijas kinostudijai?

V.Skudra

Tā ir viena kinostudija.

I.Čepāne

Viena? Un kur...

V.Skudra

Viņiem nauda arī ir kaut kā jāpelna. Ar filmām vien nevar nopelnīt.

A.Endziņš

Ir vēl jautājumi? Paldies, Skudras kungs.

Un vēl kā pieaicinātā persona ir aicināta Rīgas pilsētas Zemes komisijas priekšsēdētājs Vīganta kungs. Lūdzu!

Jums ir saistībā ar šo jūsu Zemes komisijas lēmumu 1994.gadā un pēc tam 1997.gadā, ar kuru atgriezts tika īpašums šīm abām personām Lazdai un Abulam.

E.Vīgants

Nu tur pirmsākums ir tāds, ka bijušo zemes īpašnieku mantinieki likumā noteiktajā termiņā bija iesnieguši pieprasījumu zemes īpašuma tiesību atjaunošanai. Tajā pašā laikā no kinostudijas Zemes komisijā netika iesniegts nekāds pieprasījums pat uz lietošanas tiesību formēšanu. Un līdz ar to 1994.gadā tika pieņemts atzinums atjaunot bijušajiem īpašniekiem īpašuma tiesības uz minēto zemes gabalu un tajā atzinumā principā jau bija arī minēts, ka īpašums lietojams ievērojot uz īpašumā atrodošos lietotāju tiesības, jo tajā zemes gabalā, cik es atceros, neatrodas tikai kinostudija, bet tur atrodas vēl arī rūpnīca un vēl vairāki objekti.

Tad 1995.gadā tika pieņemts likums par izglītības, kultūras objektiem un šajā likumā bija uzskaitīti vesela... kā jums visiem ir zināms, uzskaitīta vesela rinda objektu, uz kuriem īpašuma tiesības nav atjaunojamas. Nu bet šis likums, tāpat kā visi likumi, ar kuriem ir saskārusies Zemes komisija savā darbībā, ka likumi visi, kas balstās uz kaut kādiem Ministru kabineta noteikumiem, viņi uzkārs, jo vai nu tie Ministru kabineta noteikumi neseko, vai viņi seko ar vairāku gadu nokavēšanos. Un faktiski tie likumi vai nu nav izpildāmi vai vienkārši „klibo”.

Un tāpat arī šis likums. Viņam tie 7.pantā paredzētie Ministru kabineta apstiprinātie objektu sastāvi un reģistrējamās platības, viņas jau nav vēl šodien nekur publicētas, jo es saprotu: ja tie ir apstiprināmi ar Ministru kabineta noteikumiem, tad acīmredzot viņi arī ir publicējami kā Ministru kabineta noteikumi vai kā Ministru kabineta lēmums un viņiem jāparādās kaut kur, nu vismaz “Latvijas Vēstnesī” publicētiem jābūt. Bet nekas tāds nav manīts un līdz ar to Rīgas pilsētas Zemes komisija vairumā gadījumu šo likumu neņem vērā, jo vienkārši nav iespējams viņu ņemt vērā, jo viņš it kā ir un tā likuma it kā nav. Jo nevienu zemes gabalu nevar noformēt kā īpašumu, ja nav zināma precīzi viņa platība. Un manuprāt absolūti neiztur kritiku Kusiņa kunga teiktais, ka ja īpašnieka zemes gabalā ir kaut vai tajā likumā minētā juridiskā adrese, tad uz tāda īpašuma tiesības nav atjaunojamas. Cik ilgi to var gaidīt? Zemes reformas gaitā mēs īpašuma tiesības sākām atjaunot pēc 1992.gada 20.jūnija. Teiksim, šim konkrētajam īpašniekam īpašuma tiesības tika atzītas 1994.gadā. Tagad ir 2003.gads, jau 8 gadi ir pagājuši. Tad cik ilgi viņiem vēl jāgaida, lai viņš tiktu pie sava īpašuma lietošanas?

A.Endziņš

Bet viņiem īpašums tika atzīts 1994. vai arī 1997. gadā?

E.Vīgants

1997.gadā mēs atjaunojām viņiem īpašuma tiesības. Nu es varu paskaidrot, ka zemes reforma notiek divos etapos. Diezgan strikti ir atdalīti. Pirmais etaps ir tā saucamais atzinums, kad īpašnieks... kad tiek izskatīti īpašuma tiesību dokumenti un atzītas īpašuma tiesības.

Nākošais etaps ir īpašuma tiesību atjaunošana un šo etapu starplaikā jānotiek ir zemes uzmērīšanai. Jau instrumentālai uzmērīšanai. Un attiecībā balstoties uz šo instrumentālo uzmērījumu tiek gatavots zemes komisijas lēmums par īpašuma tiesību atzīšanu. Un cik mēs esam saskārušies pagaidām ar visu normatīvo aktu izdošanu, ar likuma izmaiņām, nekur nevienā likumdošanas aktā, normatīvajā aktā, netiek ņemts vērā, ka zemes reforma notiek divos etapos. Un proti, arī šinī gadījumā, ja tagad īpašniekam ir atjaunotas īpašuma tiesības... atzītas īpašuma tiesības, un viņš šinī laikā uzmēra savu zemes gabalu, pie kam arī konkrēti zem kinostudijas, tas ir, bijušās lauku zemes, kuras ir ar sarežģītu konfigurāciju un lielu platību, tad pēc aptuvenām cenām nu tas varētu izmaksāt mērīšanas izdevumi kādus 900 - 1000 latus. Tad, lūk, ja šinī laikā izmaina likumu, un viņam vairs nevar īpašuma tiesības atjaunot īpašniekam, tad nav skaidrs, kas kompensē tos īpašnieka izdevumus, jo to neparedz neviens likumdošanas akts, nevienām izmaiņām nav nekādu pārejas noteikumu un līdz ar to sevišķi ar izmaiņām likumā par ostu zemēm īpašnieki cieta ārkārtīgi lielus zaudējumus neatlīdzinātus.

Tā kā te jau nav runa tikai par to, ka arī konkrētajā gadījumā, ka īpašnieki zaudētu zemi zem kinostudijas, bet viņi jau zaudēs arī to izdevumus visus, ko viņi ir izdevuši par zemes uzmērīšanu, par visu īpašuma tiesību apliecinošo dokumentu vākšanu, par sava laika zaudēšanu. Tas jau viss sastāda diezgan ievērojamus izdevumus. Tas ir viens.

Un otrkārt. Ja, teiksim, viņiem tagad ir atjaunotas īpašuma tiesības, tad tai viņu zemei jau ir šīsdienas vērtība. Nu individuālajai celtniecībai tagad tur tajā rajonā ir apmēram 2.32 kadastrālā vērtība. Nu par cik tur acīmredzot notiek komercdarbība, tad tas koeficients var būt kādi 2 vai 2,5... nu tas būtu kādi 5 - 6 lati kadastrālā vērtība. Bet ja viņiem tagad īpašuma tiesības anulēs, un viņiem atdos to zemi valstij, teiksim, tad viņiem kā... par cik ir atzītas īpašuma tiesības, tad viņi ir tiesīgi saņemt līdzvērtīgu zemi. Bet līdzvērtīgu zemi... tad viņi saņems 1940.gada cenās saskaņā ar likumu un 1940.gada tajā rajonā ir 32 santīmi. Tātad viņi vismaz desmitkārt zaudē platībā no tās zemes automātiski. Un manuprāt, tas ir klajā pretrunā ar Satversmes 105.pantu.

A.Endziņš

Sakiet, bet 1997.gadā, kad tika atjaunotas īpašuma tiesības, kad 1995.gadā jau bija pieņemts likums par izglītības, zinātnes, kultūras šiem objektiem ar šo norādīto adresi, vai Zemes komisija vērtēja arī to, jo 1994.gadā, kur ir atzīt īpašuma tiesības, tur ir 2. punktā norādīts, ka ievērot Valsts Rīgas kinostudijas, Valsts arhīva ģenerāldirekcijas... TTP ...

E.Vīgants

Nu jā, lietošanas tiesības....

A.Endziņš

... lietošanas tiesības, kā arī Brīvības un Šmerļa ielas sarkanās līnijas...

E.Vīgants

Nu, mēs pirms pieņemt 1997.gadā lēmumu tas jau principā nebija pirmais lēmums uz šādiem objektiem. Mēs arī ievācām informāciju, vai vispār notiek kaut kāda darbība šo īpašuma objektu apstrādāšanā Ministru kabineta līmenī. Bet tajā laikā 1996.gadā, principā, tur bija absolūts klusums. Neviens neko nedarīja. Nu un tad mēs varbūt jā... voluntāri pieņemām tādu lēmumu, ja tāda likuma nav, tad viņš acīmredzot šis objekts nevienu neinteresē, ja valsts trīs gadu laikā... divu gadu laikā neizrāda nekādu iniciatīvu un arī nav izrādījusi nekādu iniciatīvu 8 gadu laikā, tad acīmredzot valstij šie objekti nav vajadzīgi vispār nemaz.

Un es vēl varu piebilst, ka arī tiesu praksē jau līdz šim, cik mums ir zināms, teiksim, tiesa ir atjaunojusi īpašuma tiesības bijušajiem īpašniekiem uz Benjamiņu namu, ir atjaunojusi īpašuma tiesības uz cirku, tad objektu sastāvā ir arī "Turība"... mēs atjaunojām uz "Turību" īpašuma tiesības bijušajiem īpašniekiem, kuri pārsūdzēja tiesā, bet tiesa atstāja spēkā mūsu lēmumu. Tā kā... nu, faktiski jau pašreizējā tiesu prakse arī sasaucas ar mūsu...

A.Endziņš

Paldies. Kādi ir jautājumi tiesnešiem? Lūdzu!

I.Čepāne

Man ir jautājums. Sakiet, jūs teicāt, ka nekādas darbības nebija 8 gadus. Tas ir varbūt ne tikai šajā objektā, bet arī citur...

E.Vīgants

Nevienā.

I.Čepāne

Ar ko jūs izskaidrojat, ka tagad šeit ir tā lieta nonākusi, kāpēc tagad valstij to vajag?

E.Vīgants

Nu, es domāju, ka to nevajag valstij, ka to vajag kādai personai, kas spiež caur valsti, jo kādēļ valsts par citiem objektiem... nu it kā daudz nozīmīgākiem valstiskiem nav izrādījusi nekādu interesi, bet pēkšņi ir uzpeldējusi viena kinostudija kaut kā.

I.Čepāne

Tad vēl otrs jautājums. Šajā 12.panta pirmās daļas 3.punktā tur ir ļoti daudz šīs valsts intereses... Tur ir gan īpaši aizsargājamās teritorijas, piemēram, rezervāti. Nu rezervātiem ir zināmas robežas... Mēs visi zinām, ka pilsētā viņas nav. Ielām ir zināmas robežas.

E.Vīgants

Jā... ir apbūves noteikumi.

I.Čepāne

Tās teritorijas ir individualizētas, ja?

E.Vīgants

Jā.

I.Čepāne

Bet vai šīs teritorijas, šie te objekti tajā likumā, vai tās ir līdz šim brīdim ir individualizētas vai nav? Nerunājot tikai par kinostudiju.

E.Vīgants

Jūs domājat pārējos ... izglītības, zinātnes objektus... ā, nē, neviena nav. Mums nav ziņu ne par vienu objektu.

I.Čepāne

Nē, es jautāju, vai valdība šeit ir... nu, piemēram, mēs skatāmies "Latvijas Vēstnesi". Ja kāds zemes gabals tiek nodots privatizācijai, tad viņš ir smalki un skaisti uzzīmēts, tas gabals ir aprakstīts, visas koordinātes un blakus esošie, visi... Bet vai šeit ir zināms vispār šo te uzskaitīto šajā 1997.gada likumā konkrēti šīs teritorijas, jūs pats teicāt, ka viens m² var maksāt 5 - 6 latus. Nu tā taču tomēr ir nauda! Nu bet ir zināms, valdībai ir kaut kādi akti? Ja jums tagad kāds prasītu... Es jau nezinu to praksi...

E.Vīgants

Nē, mēs neesam uz šiem objektiem... kas ir minēti tajā likumā par... nu, kā viņu tur..

I.Čepāne

Par kultūras, izglītības... valsts nozīmes...

E.Vīgants

Jā... Vārdu sakot, mēs neesam... katrā ziņā "Latvijas Vēstnesī" atraduši nevienu, kurš viņam būtu noteikts kaut kās objekta sastāvs un robežas.

I.Čepāne

Bet kas tas nosaka to platību? Es visu laiku gribi dabūt zināt no klātesošajiem, kurš konkrēti... nevis privatizēto, tas būs pēc tam, bet kas nosaka konkrētu platību, cik tad atstāsim tam valsts objektam?

E.Vīgants

Nu, es domāju, ka tur nav nekādas problēmas, jo lielāko tiesu jau valsts objektus, viņi arī krievu laikā tika būvēti pēc projektiem un katram projektam bija apstiprināts piesaistāmais zemes gabals un šie dati... nu, dabīgi, ka būvniecības laikā kaut kādā veidā tās robežas mainījās un lielākā daļa arī tajos projektos bija labiekārtoti un tie dati jau visi ir arhitektūras pārvaldē un ģeodēziskajā centrā, tur nav nekādu problēmu Rīgas pilsētas robežās. Teiksim ir jau tādi objekti, kuri mums paši kādreiz pieprasīja lietošanas tiesības reformas sākumā. Nu, teiksim, televīzijas studija. Viņi mums atnesa visus plānu materiālus, kur viņiem mīļā padomju vara ir apstiprinājusi apbūves laukumu ar visām robežām un mēs par cik viņi arī ir tajā sarakstā, mēs saskaņā ar to viņu plānu un viņu robežām, ņemām to vērā un zem viņiem nevienam īpašniekam īpašuma tiesības neatjaunojam. Nav nekādu problēmu. Bet tur ir jau oficiāli materiāli, uz kuriem balstīties, bet te nekā nav.

I.Čepāne

Un sakiet, ir kaut kur tāds jēdziens, ko jūs pielietojat praksē, kas ir pamatēkas, kas ir ēku kompleksa sastāvs, kā ir minēts šajā protokola lēmumā?

E.Vīgants

Nē, nu pamatēkas... palīgēkas... es domāju, ka tas ir vairāk vai mazāk žargons.

I.Čepāne

Nē, nu te valdības protokola lēmumā tur tāds figurē...

E.Vīgants

Nu katrs jau raksta, kā grib. Jo ēka ir ēka un vai viņa ir dzīvojamā ēka vai nedzīvojamā ēka. Parasti jau inventarizācijas lietās vienkārši klasificējās kā dzīvojamā ēka vai nedzīvojamā ēka. Vai viņa ir palīgēka... vai galvenā... netiek nekur...

A.Endziņš

Vīganta kungs, saistībā ar jūsu atbildi Čepānes kundzei. Arī Rīgas Kinostudija... 1940.gadā tādas tur nebija... viņa tika būvēta kaut kur 50-jos, 60-jos gados. Tātad arī viņai vajadzēja būt šim plānam ar attiecīgo piesaisti kā tādai. Vai Zemes komisija pati neizprasa tādas lietas?

E.Vīgants

Mēs neizprasām, jā... Bet principā tā nav mūsu ... tie nav mūsu pienākumi, jo tās iestādes un organizācijas, kurām ir interese par savām teritorijām, par savām tiesībām, viņi jau paši tos materiālus sameklē un iesūta, jo mums nav ne finansiālās iespējas, jo katrs plāns maksā naudu. Ja es pasūtu Ģeodēziskajā centrā kaut vai no Zemes komisijas kaut kādu plānu, man jau par viņu ir jāmaksā nauda. Man jau dāvināt neviens neko nedāvina.

A.Endziņš

Paldies. Vai ir vēl tiesnešiem jautājumi? Apsīša kungs, lūdzu.

R.Apsītis

Man tāds jautājums ir radies. Sakiet, vai jums ir arī kāds konkrēts tāds gadījums zināms Rīgas pilsētas robežās, ka, teiksim, balsoties uz to pašu 1995.gada likumu kādas zemes platības paliek kā valsts īpašums, beigu beigās tur kāda aģentūra vai kas izveidojas un galu galā šīs zemes nonāk kādu citu fizisku personu īpašumā.

E.Vīgants

Nu man tādas informācijas nav, jo tāda principā šāda informācija mūs neinteresē. Un vārdu sakot, jau tālākās darbības ar zemes īpašniekiem mums vairs neparādās. Mums ir pirmais

īpašnieks mūsu bāzes datos, kas ierakstās... vai nu uz mūsu lēmuma pamata vai tiesas sprieduma pamata ierakstās Zemes grāmatā. Bet tālākās darbības ar zemes īpašumu, tās vairs mūsu datu bāzē neparādās. Bet nu, tās jau... ja ir interese viegli ir dabūt no Valsts zemes dienesta datu bāzes vai arī Zemes grāmatas datu bāzē, tur ir viss redzams uz jebkuru objektu. Tur nav problēmu.

A.Endziņš

Paldies. Ir vēl tiesnešiem jautājumi? Nav.

Reinholda kungs.

V.Reinholds

Man būtu viens precizējums. Jūs teicāt, ka jums līdz pat šim laikam par konkrētu platību nav ziņu ne par vienu objektu. Vai es jūs pareizi sapratu, ka izņemot to televīziju un vēl varbūt kādus, kas aktīvi darbojās, lai aizstāvētu savas lietošanas tiesības, ka tas ir veselā virknē gadījumu, kur jūs esat atjaunojuši likumīgajiem īpašniekiem zemi, kas atrodas zem šiem objektiem. Tā ir?

E.Vīgants

Jā...

V.Reinholds

Paldies.

A.Endziņš

Paldies. Saeimas pārstāvim Kusiņa kungam?

G.Kusiņš

Sakiet, lūdzu, Endziņa kungs jau jums uzdeva jautājumu saistībā ar šo pirmo Zemes komisijas lēmumu 1994. gadā, kur ir rakstīts, ka ir atzītas īpašuma tiesības. Sakiet lūdzu, jūs šeit esat teicis, ka kompensēt praktiski neatgūstamo zemes platību ar līdzvērtīgu zemes gabalu Rīgas pilsētas administratīvās robežās. Sakiet lūdzu, vai no tā var saprast, ka jūs jau apzinājāt tajā laikā, ka šie bijušie īpašnieki nevarēs saņemt zemi zem objektiem?

E.Vīgants

Nē.

G.Kusiņš

Tad ar kādu nolūku tas tika rakstīts?

E.Vīgants

Ar nolūku, cik es atceros, tur daļa ir ielas sarkanajās līnijās tā zemes gabala. Un to zemi, kas ir ielu sarkanās līnijās, to nevar jebkurā gadījumā atzīt, jo to nosaka tas pats 3.pants, ka zeme, kas ir zem ielām, nav atdodama īpašniekam īpašumā un saskaņā ar Rīgas pilsētas apbūves noteikumiem, iela ir teritorija starp sarkanajām līnijām.

G.Kusiņš

Bet sakiet, lūdzu, tas šobrīd apstrīdētais 3.punkts taisni ir par tām ielām. Vai tad nesanāk tā, ka nevar atdot zem ielām, bet var zem kinostudijas un sarkanās līnijas ir zem ielām, tieši zem tā punkta, ko pieteikuma iesniedzēji apstrīd.

E.Vīgants

Nu, es uzskatu, ka visa 12.panta pirmā daļa manuprāt, nav apstrīdama, jo tā ir vienīgā šķirtne, kas Latviju paglābj no pilsoņu kara, man liekas. Kas nolika vienā pusē barjerai zemes īpašniekus un otrā pusē barjerai zemes lietotājus kaut kādā nu likumīgā kārtā, jo nu mēs savā darbībā esam ļoti daudz saskārušies ar zemes īpašnieku ambīcijām un lai Dievs nedod, ka viņi nebūtu ievirzīti kaut kādā likuma gultnē.

G.Kusiņš

Vai no jūsu atbildes es varu saprast, ka jūs uzskatāt, ka pareizi ir, ka šis 3.punkts šobrīd ir pareizs likumā?

E.Vīgants

Es uzskatu, ka pareizs, jā. Jo lieta jau nav 3.punktā. Lieta jau ir tajos normatīvajos dokumentos, kas paplašina to 3.punkta nozīmi. Tā kā, teiksim, šinī gadījumā arī ir ar Kinostudiju. Lieta jau nav tā, ka nevar atjaunot īpašuma tiesības uz kaut kādiem kultūras vai, teiksim, olimpiskiem objektiem un droši vien, ka tas ir pareizi. Bet vienkārši, nu... viņi kaut kādā veidā civilizēti ir jānovēd līdz galam. Ja reiz pieņēma tādu likumu, tad uztaisa korektus noteikumus, apstiprina tās platības un lai nevienam nav nekādu jautājumu.

G.Kusiņš

Tātad jūs uzskatāt, ka tas 3.punkts ir pareizs?

E.Vīgants

Jā, ka 3.punktam nav nekāda vaina.

G.Kusiņš

Jā. vēl viens jautājums. Sakiet, lūdzu, jūs pieminējāt, ka šie Kabineta noteikumi un tas ir viss ir tas, kas novilcināja šo procesu... šis likums ir pieņemts 1995.gadā, kur ir uzskaitīti šie objekti.

E.Vīgants

Jā.

G.Kusiņš

Cik es saprotu, likums jums ir zināms un jūs viņu arī pieminējāt, un arī saskaņā ar likumu par zemes komisijām jums savā darbībā ir jāievēro likumdošanas akti. Tā kā nu tas it kā man būtu skaidrs.

Sakiet, lūdzu, vai jūs būtu pieņēmuši lēmumu atjaunot īpašuma tiesības, ja Ministru kabinets, teiksim, līdz 1997.gada šim datumam būtu noteicis šo objektu...

E.Vīgants

Viennozīmīgi nē.

G.Kusiņš

Paldies. Un vēl viens jautājums. Sakiet, lūdzu, vai jūsuprāt šeit, teiksim, tā galvenā lieta ir tas, ka pietrūkst sadarbības starp kaut kādām institūcijām valsts pārvaldē... Ministru kabinetu, ministrijām... varbūt kaut kādiem arhīviem vai vēl kaut kas... Un nevis šeit likumā, ka te ir robežšķirtne... ielas, tas, tas... Kur jūsuprāt ir tā galvenā problēma, kur nebija sadarbības? Jo jūs minējāt, ka, teiksim, tie plāni ir tajos padomju laiku ... nu kaut kas taču ir zīmēts un projekti ir...

E.Vīgants

Nu, jā, bet viņi varbūt nav kaut kādā vienā dokumentā, viņi var būt daļēji vienā, otrā, trešā, bet katrā ziņā tie dati visi ir savācami, jo nu Rīga jau nav galīgi pēdējā „čuhņa”, te jau ir tomēr kaut kas...

G.Kusiņš

Un visbeidzot. Pēdējais jautājums. Sakiet, lūdzu, es vienkārši gribu izprast jūsu 1997.gada pieņemtā lēmuma motivāciju. Ir spēkā likums. Saeima ir pieņēmusi, ka zem Rīgas kinostudijas zemi neatdos.

E.Vīgants

Cik daudz?

G.Kusiņš

Ļoti labi... Tātad tas droši vien ir tas jautājums, ko jūs pats sev uzdevāt. Bet sakiet lūdzu, vai jums neradās jautājums, ja jūs atdevāt visu zemi zem Kinostudijas, tad ir jautājums - cik daudz palika kinostudijai?

E.Vīgants

Nekas nepalika.

G.Kusiņš

Tieši... sakiet lūdzu, vai tādā gadījumā tad jūsu pieņemtais lēmums nav pilnīgi pretrunā tam, kas ir šajā likumā par uzskaitītajiem objektiem?

E.Vīgants

Nu bet tas taču pats ar sevi ir pretrunā.

G.Kusiņš

Pat ja jūs pasakāt, ka tur nav pateikts precīzi objektu sastāvs. Es pieļauju, ka tur nav pateikts, vai tur ir 3 hektāri vai 6 hektāri... tur ir pilnīga taisnība. Bet sakiet, lūdzu, ja jūs atjaunojat zem visa, vai vispār kaut kas varēja palikt vēl?

E.Vīgants

Nē, nu nekas nepalika. Dabīgi.

G.Kusiņš

Paldies. Vairāk nav jautājumu.

E.Vīgants

Nu bet ir pretjautājums. Cik ilgi tad varēja gaidīt? Tad būtu atkal nākošā „Laventa lieta”. Tad principā valsti var iesūdzēt Cilvēktiesību tiesā par cilvēktiesību pārkāpšanu, ja man...

A.Endziņš

Vīganta kungs, mums nav debates un uzdot jautājumus nav paredzēts.

E.Vīgants

Es atvainojos.

A.Endziņš

Vai vēl ir kādi jautājumi tiesnešiem? Nav. Paldies, Vīganta kungs.

I.Čepāne

Man ir viens jautājums Reinholda kungam.

A.Endziņš

Jā, lūdzu.

I.Čepāne

Es gribētu zināt, tas varbūt neattiecas uz Satversmes tiesā izskatāmo lietu par šo 12.panta pirmās daļas 3.punktu, bet es gribētu pajautāt. Diezgan lielus līdzekļus ieguldīja šie bijušie zemes īpašnieki. Un tagad viņiem ar tiesas spriedumu ir šis nostiprinājuma uzraksts Zemes grāmatā dzēsts.

V.Reinholds

Nu, es ceru, ka viņš vēl nav dzēsts.

I.Čepāne

Vēl nav?

V.Reinholds

Nu, tas ir laika jautājums.

I.Čepāne

Bet sakiet, vai viņi kaut kādu naudu atpakaļ dabūja par to mērīšanu jeb nē?

V.Reinholds

Nē, nekādu.

I.Čepāne

Tā jau Vīganta kungs pareizi pateica. Tas nav nevienā normatīvā aktā vispār paredzēts. Tad ir jāceļ prasība uz vispārējiem pamatiem, kā zaudējumu nodarīšana.

I.Čepāne

Un vai viņi saņem nostiprinājuma... tāpat uzraksts nav dzēsts.. vai viņi saņem nomas maksu šodien? Viņiem ir nomas tiesiskās attiecības ar kinostudiju?

V.Reinholds

Nē. Nomas tiesiskās attiecības ar kinostudiju viņiem nav.

I.Čepāne

Un kam tad kinostudija maksā?

V.Reinholds

Nevienam.

I.Čepāne

Nevienam?

V.Reinholds

Jūs redzat no sarakstes, kādas tās attiecības bija, kad sāka kaulēties par to, kurš maksās zemes nodokli. Ka it kā ar Dieva labvēlību kinostudija par 30 000 metru bija ar mieru samaksāt... nu, tas bija pirms prokuratūra cēla prasību, bet par nomu viņi, cik man ir zināms,

nemaz negrasījās neko maksāt. Kaut gan tur ir minēts, ka varētu vienoties un varētu, teiksim... bet ņemiet vērā, ka ne vairāk kā... procentus... to no šīs sarakstes vēstulītes es redzu, ka tur ir bijis... Es personīgi ar tā īpašuma pārvaldīšanu nenodarbojos, ar to nodarbojas mani kolēģi kompānijā un arī tāpēc arī šeit praktiskos jautājumus... Bet tas, ka nav maksāts, to es varu apliecināt Satversmes tiesai.

Un vēl viens moments. Ka vēl līdz 2002.gadam Abuls un Lazda par visu šo gabalu ir samaksājuši zemes nodokli.

I.Čepāne

Nekustamā īpašuma nodokli? Un viņiem neko nemaksā?

V.Reinholds

Viņiem neko.

I.Čepāne

Labi, ka viņi var samaksāt to nodokli. Citādi pašvaldība viņiem noņemt to gabalu.

Labi, paldies.

A.Endziņš

Paldies. Līdz ar to lietas izskatīšana pēc būtības ir pabeigta. Un tiek atklātas tiesu debates.

Kā pirmajam vārds tiek dots pieteikuma iesniedzēju pārstāvim Reinholda kungam.

Cik jums laiks būtu vajadzīgs?

V.Reinholds

Nu, 5... 10 minūtes.

A.Endziņš

Saeimas pārstāvim nav iebildumu? Nav. Lūdzu, Reinholda kungs.

V.Reinholds

Godātā Satversmes tiesa! Es tātad uzskatu, ka šeit debatēs, par cik mēs jau esam faktiski izdebatējuši un katrs savu viedokli ir paudis, es varu tikai izteikt tādu īsu rezumējumu par to, ko mēs te dzirdējām viens no otra un kādā veidā mēs pamatojam - es savu pieteikumu un, acīmredzot, Kusiņa kungs savus iebildumus.

Es negribētu šeit akcentēt un vispār vairāk motivēt un atsaukties uz šo savu pieteikuma pirmo daļu, kas paredz, ka viss šis 3.punkts ir apstrīdams sakarā ar vispār politiskiem un juridiskiem kādiem apsvērumiem, ka viss, kas ir atņemts nelikumīgi, jāatdod bez nevienas atkāpes.

Tātad acīmredzot, ka šeit es klausoties šīs problēmas izklāstu arī no Vīganta kunga puses un zināmā mērā ir jāpiekrīt viņa šim viedoklim, ka te varētu būt strīds tikai par objektiem, bet ne par 3.punktu, kas paredz arī vides objektus, kas ir apstiprināti, tāpat visas šīs ielas un tiltus un tamlīdzīgi.

Es negribētu šeit oficiāli kaut kādā veidā atsaukt kaut kādus lūgumus no savas šīs konstitucionālās sūdzības, kas ir saskaņota ar maniem pilnvaras devējiem, bet katrā ziņā arī neakcentēt to kā galveno pamatu uzturot šo sūdzību.

Attiecībā uz otro momentu. Vai vispār ir pamatots šāds kultūras objektu uzskaitījums un viss šis likums? Es domāju, ka es tomēr pastāvu pie sava, ka tas pamatots nav. Jo pretējās puses pārstāvis, Saeimas pārstāvis uz jautājumu - nu ko valsts iegūst? Ko valsts iegūst un kādā veidā objekta lietošana, kā kultūras vai izglītības objekta lietošana var būt traucēta tāpēc, ka zemes īpašnieks ir cits? Tad šeit bija tikai divas atbildes. Pirmā atbilde bija tāda, ka ietaupās šie 5 procenti, kas citādi būtu jāmaksā kā nomas maksa. Un faktiski nevis 5%, bet 3,5, jo pusotru procentu tik un tā ir jāmaksā kā nodoklis. Un otrs moments. Ka, lūk, par cik Civillikums paredz zemes un ēku vienotību, ka ēka ir zemes daļa, ka valsts cenšas tādā veidā panākt šo vienotību. Nu ne viens, ne otrs punkts neiztur kritiku un es domāju, ja tāds arguments paceltu kaut kur Eiropas tiesā, ka valsts tāpēc atsavina zemes īpašumus īpašniekam, lai ietaupītu 5% nomas maksu, ka tas netiktu vērtēts kā juridisks pamatojums. Tāpēc arī nekas netraucē lietot šos kultūras un izglītības objektus arī tad, ja īpašniekam tiek atgriezta šī zeme. Tāpēc arī to, ko es sava paskaidrojuma 3., 4., 5.punktā esmu minējis, un salīdzinājis ar vispārīzglītojošajām skolām, nekāda pamatojuma, juridiska pamatojuma šāda speciāla objektu izdalīšana... vai viņiem vajag dot kādas priekšrocības attiecībā uz citu... bet tā kā šis likums it kā ir izdots tikai tāpēc, lai neatdotu zemi, tad tādā aspektā arī šis likums manuprāt nav pats... pat šā likuma kultūras objektu uzskaitījums nav pamatots.

Cita lieta, ja iet runa par kādiem aizsardzības nozīmes objektiem vai ceļi vai maģistrāles, tas varētu būt citādi.

Tātad, ko mēs šeit... Un vēl trešais moments. Es gribētu kā galveno varbūt līdztekus šim vispārējam punktam un vispārējiem apsvērumiem vēl atsaukties uz to, uz tiem pamatiem faktiski, kuri izriet no pieaicinātā Zemes komisijas vadītāja Vīganta šeit jums sniegtajiem paskaidrojumiem.

Tātad mēs nevaram... nu, nav nekāda pamata atzīt, ka liegt Satversmes 105.punktā paredzēto īpašuma tiesību aizsardzību šinī konkrētajā gadījumā, ka vēl līdz šim laikam nav izpildīti likuma nosacījumi un nav noteikts objektu sastāvs un viņa platība, kas būtu piesaistīta pie šā objekta.

Es gribētu vēl beigās tikai pievērst jūsu uzmanību. Es neiesniedzu... es neievēroju, ka nav laikam lietā sākotnējā prokurora prasības noraksts, bet tas nekas. Ir lēmums, Augstākās tiesas Civillietu tiesas palātas lēmums no 2.augusta 2000.gada, kas ir lietas materiālos un no aprakstošās konstatējošās daļas var redzēt, ka vēl 1999.gada martā, kad prokurors iesniedza prasību sākotnējā redakcijā, šī prasība skanēja tā: atzīt par spēkā neesošu šo lēmumu un attiecībā uz visu 21 hektāru lielo zemes gabalu. Un tikai novembrī parādījās nezināmas izcelsmes mērījums ar šiem 6 hektāriem.

Tā kā tas apstiprina arī šo Vīganta kunga teikto, ka vēl šobrīd nav zināms, cik katram šim objektam zemes gabals vajadzīgs attiecīgā objekta uzturēšanai. Un tāpēc arī šeit, es domāju, ka varētu arī izdalīt to personu grupu, attiecībā uz kuriem šis attiecīgais 12.panta pirmās daļas 3.punkts neatbilst Satversmes 105.pantam un tas ir attiecībā uz personām, kurām šis objektu sastāvs... uz kuru zemes objektu sastāvs nav noteikts ar kompetentas institūcijas lēmumu. Te būtu izdalīta viena personu grupa, tā atsevišķos Satversmes tiesas spriedumos ir izdalīta atsevišķu personu grupa, ņemot vērā to, ka diemžēl, kaut arī šis tiesas spriedums mūs it kā izbrīna, tas ir pretrunā ar citiem tiesas spriedumiem, bet nu tā ir viena no interpretācijām, ko tiesa ir iedevusi, ka šis pants dod tiesības ne tikai neatdot, bet arī atsavināt, un tāpēc es domāju, ka šajā daļā arī sūdzība ir pamatota un apmierināma.

Paldies.

A.Endziņš

Paldies.

Vārds tiek dots Saeimas pārstāvim Kusiņa kungam tiesu debatēs.

G.Kusiņš

Man arī 5 - 10 minūtes, ne vairāk.

A.Endziņš

Nav iebildumu? Lūdzu!

G.Kusiņš

Godātā tiesa! Es vēlētos atgādināt, par ko ir šī lieta, jo man dažkārt rodas iespaids, ka es atrodos vai nu kaut kādā ceturtajā instancē, vai Eiropas Cilvēktiesību tiesas kaut kādā pirmstiesas izskatīšanas procedūrā.

Par ko tad ir šī lieta? Par 12.panta trešo punktu, ieskaitot, diemžēl, visus rezervātus, visas ielas, visas ostas, visus dzelzceļa pārvadus un visu pārējo. Manuprāt, ne no pieteikuma, ne no šajā lietā konstatētajiem faktiem nekādā gadījumā nevar uzskatīt, ka pilnīgi viss 3.punkts ir pretrunā ar Satversmes 1. un 105.pantu.

Nu būtu ļoti, teiksim, tā pārmērīgi uzskatīt, ka šeit ir konstatēts attiecībā uz citiem objektiem, teiksim, attiecībā uz Latvijas Universitāti, vai, teiksim, attiecībā uz Botānisko dārzu vai citām lietām, ka ir konstatēts, ka tur ir pilnīgi nepamatoti un tas ir pilnīgi pretēji Satversmes 1.pantam.

Bez tam, kas ir minēts šajā 3.punktā? Šajā 3.punktā ir dota atsauce. Likumā noteiktā objekta sarakstā tas viss tiks... pat likums nerunā pretī Satversmes 1. un 2.pantam. Es nesaku, ka varbūt tas objektu saraksts ir pretrunā, bet man visa šī lieta sāk tā netieši atgādināt man liekas Satversmes tiesā izskatīto Mencenas kundzes lietu, kur likumā bija dots deleģējums Ministru kabinetam un, manuprāt, Satversmes tiesa ļoti pareizi pateica, ka tas, kas pieņem konkrētos dokumentus, tas tad arī ir atbildīgs par to, vai viņš, pieņemot konkrētos dokumentus, ievēro tiesību normas ar augstāku juridisku spēku vai neievēro. Līdz ar to mani, godīgi sakot, izbrīna, ka var pieņemt tādus lēmumus, kas atsaucoties uz to, ka likumā nekas nav rakstīts, un tāpēc var atjaunot pilnīgi visiem īpašuma tiesības.

Nākošais. Kāpēc šeit ir, manuprāt, vēl tā lietas būtība... Manuprāt, to ļoti precīzi pateica Zemes komisijas pārstāvis. Lai gan viņš to varbūt pateica tādā it kā vienkāršā valodā, bet, manuprāt, viņš ļoti precīzi atspoguļoja lietas būtību. Jāsaka tas, ka šāds zemes reformas izkārtojums, manuprāt, ir parādīt, ka tas ir bijis veiksmīgs lietas atrisinājums, neskatoties uz tiem nu daudzajiem tiesā izskatāmajiem strīdīgajiem gadījumiem, kas ir bijuši. Ja mēs raugāties kopumā uz demokrātijas, uz taisnīguma izpratni sabiedrībā, tad es neesmu redzējis, ka, teiksim, zemes reforma tiktu apstrīdēta tieši tāpat, kā tiek apstrīdēta privatizācija jeb, teiksim, vēl kaut kāds process, kas tagad notiek sabiedrībā. Līdz ar to es nedomāju, ka šeit ir pilnīgi pamatots tas viedoklis, ka šeit ir 3.punkts pretrunā ar Satversmes 105. un 1.pantu.

Jautājums ir par to, ko pieteikuma iesniedzēju pārstāvis tagad sašaurinot savu prasību teica, ka tas ir tikai attiecībā uz objektiem. Bet jāsaka tā, ka, manuprāt, kas tad lietā ir konstatēts.

Lietā ir konstatēts attiecībā uz vienu... citā... nevis apstrīdētajā normatīvajā aktā, bet citā normatīvajā aktā minētu objektu - Rīgas kinostudiju. Bez šiem kultūras objektiem, bez šīs Rīgas kinostudijas šajā sarakstā ir vēl 50 citi objekti. Attiecībā uz visiem pārējiem nav nekas konstatēts.

Ir konstatēts tas, ka lietā materiālu nav. Un varbūt kaut kas ir atjaunots, varbūt kaut kas nav atjaunots.

Manuprāt, pie šādas nostādnes nav pilnīgi nekāda pamata teikt, ka 3.punkts ir atceļams, ja mēs no visiem kultūras objektiem zinām, ka par vienu ir strīds. Pie kam, šī lieta nav izskatāma Satversmes tiesā kā ceturtajā instancē. Bet par pārējiem 50 mums nav nekādu ziņu.

Kas vēl, manuprāt, ir noskaidrots šajā lietā. Manuprāt, ir noskaidrots tas, ka vispārējās jurisdikcijas tiesa, izskatot lietu, ir piemērojusi šo likumu, tādējādi pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka ir aizskartas viņa tiesības. Bet vispārējās jurisdikcijas tiesas spriedumi taču nav pārsūdzami Satversmes tiesā. Un patiesībā, manuprāt, ir tā, ka mēs esam noskaidrojuši vienu gadījumu, ka šis pants ir piemērots atšķirīgi, bet mēs neesam noskaidrojuši, varbūt ir 10 000 jeb 100 000 gadījumu, kad šis pants ir piemērots atbilstoši zemes reformas mērķim. Un nav atjaunotas bijušo īpašnieku tiesības, teiksim, zem Zinātņu Akadēmijas, zem vēl kaut kādām valsts institūcijām, teiksim, zem Dailes teātra jeb vēl zem kādiem objektiem.

Pieteikuma iesniedzēju pārstāvis minēja šobrīd par šiem 5%, ka tas ir nepietiekams un tāds apstāklis, kas nerunā par nopietnu attieksmi.

Jāsaka tā, ka šobrīd tie ir 5%. Ja šo normu likumdevējs atceļ, tādā gadījumā paliek Civillikumā vienotais, ka tas var būt 10%, 15... vienalga, kā. Tā rezultātā zemes īpašnieka un objektu īpašnieku nevienošānās gadījumos, nu es pieļauju, ka nomas maksu varētu noteikt tiesa, bet šinī gadījumā tiesa nebūtu saistīta ar kaut kādu procentu. Tiesa varētu noteikt 20%.

Bet mums ir jāskatās, kas tad maksās, teiksim, par Rīgas kinostudiju, kas varbūt tāds ir vairāk apspriestais variants šeit tiesas sēdē, kas maksās īpašniekiem šo naudu. Jāsaka, ka šo naudu mēs maksāsim visi, kas atrodas šeit, šajā zālē no saviem nodokļiem. Šo naudu maksāsim mēs. Jo mūsu budžetā uzkrātā nauda būs nodota kādai konkrētai institūcijai, šinī gadījumā varbūt ne kinostudijai, kas ir privatizēta, bet, teiksim, Dailes teātrim vai Zinātņu akadēmijai un Zinātņu akadēmija maksās zemes īpašniekam.

Sakiet, lūdzu, vai mēs varam šeit redzēt samērīgu lietas izkārtojumu? Es neuzskatu, ka šeit ir... tie, kas ir, teiksim, dzīvi, ir atbildīgi par to, ko padomju vara ir nodarījusi 1940.gadā. Es neredzu šeit samērīgu izkārtojumu.

Bez tam, es neredzu arī pilnīgu pamatojumu, lai pateiktu, ka atdot visiem viņu tēvu zemi. Nu, es piekrītu tam, kamēr tas ir tāds emocionāls un tāds ļoti veiksmīgs sauklis. Taču tajā pašā laikā pateikt, ka 50 gadu laikā nekas nav mainījies, mums ir jāaizver acis un jāpasaka, ka šeit nekas nav noticis, nu... šāda pieeja man liekas tāda ļoti radikāla un tā neveicina, manuprāt, lietu atrisinājumu. Manuprāt, zemes reforma, kāda tā ir notikusi, skaidri parāda to, ka tas ir veiksmīgs process, ka 3.punkts šajā 12.pantā ir sevi attaisnojis. Lietas materiālos nav pārliecinošu

pierādījumu, kas liecinātu, ka šo objektu kopējais... mēs runājam par visiem objektiem, šajā dokumentā ir vairāk nekā 180 šo objektu, ka ja šī lieta būtu nepamatota attiecībā uz visiem 180 objektiem, mēs runājam par vienu.

Nu, un visbeidzot pēdējais. Nu, man neklātos pieteikuma iesniedzējam sniegt padomu, bet, manuprāt, nu šeit aktīvi būtu jāizsaka kaut kāds... nu, tāds... es negribu teikt, ka atrisinājums, bet priekšlikums par to, kas šeit ir. Manuprāt, nu šis ir varbūt ne īpaši veiksmīgs gadījums, ka patiesībā notiek strīds par vienu konkrētu objektu, bet apstrīdēts tiek zemes reformas likums, kas jau ilgāku laiku ir spēkā un ļoti vispārīga rakstura punkts, kas ietver sevī rezervātus, ielas, tiltus un visu pārējo.

Es pieļauju, ka lietas izskatīšana notikt pavisam savādāk, ja prasība tiek celta par kādu citu normatīvo aktu, par kāda cita normatīvā akta pamatotību, ja viņš tāds ir pieņemts un par to, vai bija jāiekļauj 180 objekti šajā sarakstā. Bet tas diemžēl vai... nu kā Saeimas pārstāvim man ir jārunā, ka par laimi... ir ārpus šīs lietas izskatīšanas un līdz ar to es vēlreiz atkārtāju to, ko es teicu uzstājoties atbildes runā, es uzskatu, ka šis pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

Paldies.

A.Endziņš

Paldies.

Vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvis vēlas vārdu replikai?

V.Reinholds

Nē.

A.Endziņš

Saeimas pārstāvis? Nē.

Tiesa, apspriežoties, nolēma, ka spriedums tiks pasludināts 25.martā pulksten 10.00 Satversmes tiesas sēžu zālē.

Stenogrāfiste

M.Ceļmalniece

Tiesas sēdes sekretāre

E.Freimane